

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

Aquesta transcripció està pendent de verificació i correcció. Pot contenir, doncs, errades de fidelitat i incorreccions lingüístiques i no es pot considerar com una publicació oficial

Fitxer 09CIADGAIA1

XV legislatura · cinquè període · sèrie C · número 536

**Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la
Infància i l'Adolescència**

Sessió 9, dilluns 20 d'abril de 2026

Presidència de l'I. Sr. Jordi Riba Colom

Sessió 9 de la CIADGAIA

La sessió de la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (CIADGAIA) s'obre a ****. Presideix Jordi Riba Colom, acompanyat de la vicepresidenta, Ana Balsera i Marín, i de la secretària, M. Àngels Planas i Crous. Assisteix la Mesa el lletrat Ferran Domínguez García.

Hi són presents [Mónica Ríos García](#), pel G. P. Socialistes i Units per Avançar; [Ennату Domingo i Soler](#), pel G. P. de Junts; [Joan Ignasi Elena Garcia](#), pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; [Lorena Roldán Suárez](#), pel G. P. del Partit Popular de Catalunya; [María Elisa García Fuster](#), pel G. P. de VOX en Cataluña; [Núria Lozano Montoya](#), pel G. P. Comuns; [Maria Pilar Castillejo Medina](#), pel G. P. de la Candidatura d'Unitat Popular - Defensem la Terra, i [Rosa Maria Soberana i Bonet](#), pel G. Mixt[membres comissió].

[Assisteix] a aquesta sessió [assistents].

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Compareixença de Josep Lluís Cleries i González, exconseller de Benestar Social i Família, en qualitat de testimoni, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 365-00026/15).

2. Compareixença de Josep Lluís Ortuño Cámara, exdirector general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, en qualitat de testimoni, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 365-00027/15).
3. Compareixença d'Anna Solés Franch, exdirectora d'Infància, Adolescència i Joventut, en qualitat de testimoni, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 365-00048/15).
4. Compareixença de Neus Munté i Fernández, exconsellera de Benestar Social i Família, en qualitat de testimoni, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 365-00028/15).
5. Compareixença de Maria Mercè Santmartí i Miró, exdirectora general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, en qualitat de testimoni, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 365-00029/15).

El president

Molt bé; molt bon dia a tothom. Comencem aquesta sessió de la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

Compareixences

365-00026/15, 365-00027/15 i 365-00048/15

I, en primer lloc, comptarem amb la taula número 1, que hem anomenat així, amb les compareixences, les intervencions, en qualitat de testimonis de l'honorable senyor Josep Lluís Cleries i González, de la senyora Anna Solés Franch i del doctor Lluís Ortuño Cámara. Vostès saben que les intervencions inicials són sense límit de temps, per tant, vostès mateixos tenen la paraula, tot seguit hi haurà un torn d'intervencions dels grups parlamentaris per un temps de cinc minuts, les seves respostes i, després, l'opció de repreguntar per part dels grups parlamentaris. En aquest cas sí que hauran de ser preguntes o repreguntes puntuals i concretes sobre

alguna qüestió. Sense més preàmbuls, si els hi sembla, comencem. Quan vostès vulguin. Tenen la paraula.

Josep Lluís Cleries i González (exconseller de Benestar Social i Família)

Molt bé; moltes gràcies, senyor president. Membres de la Mesa, diputades i diputats... Per nosaltres és un honor, sempre que s'ha de venir al Parlament, com a seu de la sobirania del poble de Catalunya, venir a comparèixer, i, per tant, quan se'ns demana, doncs hem de venir, en aquest moment, com a ciutadans de Catalunya i també per les responsabilitats que vam tenir anys enrere. Clar, en el nostre cas, o, si m'ho permeten, en el meu cas, el 27 de desembre del 2010 doncs se'm va nomenar conseller per part del president Artur Mas. D'això fa més de quinze anys. També vol dir que ja tenim una edat, no? I en aquell moment era la novena legislatura, i ens trobem, si no m'equivoco, en la quinzena. Han passat sis legislatures. Per tant, doncs, de tot això fa un temps. I també els hi demano..., doncs que, clar, hi ha molts temes que no els tenim frescos, com si acabes de sortir de la conselleria ara mateix, no?

Anant directament al tema que ens ocupa, una de les coses que ens vam marcar com a Govern en aquell moment, pel que feia referència a la conselleria de Benestar Social i Família, que és com es deia en aquell moment, era prioritzar tot el que fa referència a preservar i protegir l'interès superior de l'infant, perquè ens semblava i ens sembla que és la pedra angular de qualsevol política social. I per això hi va haver dos temes, que els hi vull situar en un primer moment, que a la primera compareixença que vam tenir doncs a la Comissió de Benestar Social i Família, com a conseller i acompanyat doncs de l'equip... –aquí m'acompanyen les dues persones que van ocupar la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, doncs l'Anna Solés i en Josep Lluís Ortuño–, doncs van ser dos temes. Un, tot i que era un tema que pròpiament no ens corresponia com a Govern, però jo, com que venia de ser diputat, ho tenia molt al cap, doncs promoure una comissió específica d'infància. Perquè hi havia la Comissió de Benestar Social i Família, però ens semblava que era important. I així, des de l'inici de la legislatura, vaig anunciar que promouríem, amb tots els grups parlamentaris, una comissió específica d'infància per tenir més control parlamentari a l'acció de govern en temes d'infància i donar-li tot el

protagonisme i visibilitat que han de tenir les polítiques d'infància. Es va promoure i es va aprovar per unanimitat aquesta comissió el 19 de gener de 2012 en el Ple del Parlament, com ha de ser.

Però, per una altra banda, creïem que eren molt importants un gran debat sobre la infància i un acord, que va ser promoure un pacte per a la infància a Catalunya. I així, doncs, també en aquella mateixa compareixença vaig anunciar, a l'inici de la legislatura, que volíem impulsar aquest pacte. Era un pacte adreçat a tota la infància i l'adolescència, amb una atenció especial a la infància vulnerable o amb risc d'exclusió social, orientat a promoure polítiques d'infància integrals i que tingués en compte la perspectiva dels infants i que la féssim també visible com a grup social. A la Comissió d'Infància, el 24 d'abril de 2012, es van presentar les bases del pacte per a la infància, promogut pel nostre Govern, per iniciar els treballs. I, a partir del segon semestre de 2012, es van iniciar les negociacions per aconseguir el màxim consens polític i social d'aquest pacte per a la infància, que la idea era signar-lo el 2013, i es va signar, però amb una cosa que no teníem prevista, que hi va haver eleccions anticipades i, per tant, va finir la legislatura, i el pacte per a la infància es va signar el 2013, a l'inici de la següent legislatura, que en aquell moment al front de la conselleria hi havia la consellera Neus Munté. Per tant, va anar tot endavant. També és cert que, com que era un govern doncs amb una continuïtat pel que feia a la presidència de la Generalitat i també al color polític de les conselleries, doncs es va fer. I segur que el senyor Ortuño doncs després ens els podrà explicar una mica amb més detall, els continguts.

I una altra cosa que també vam promoure... I aquí ja estàvem a l'any 2012. També hem de dir que va ser una legislatura curta, de dos anys, 2011, 2012, perquè he vist en algun paper que diuen 2010. Home, jo vaig ser conseller cinc dies de l'any 2010, però no més, no?, vull dir, perquè va ser el 27 de desembre, com he dit abans. I vam promoure la signatura d'un protocol entre el Departament de Benestar Social i Família i el Departament d'Ensenyament per a la detecció, notificació, derivació i coordinació de situacions de maltractament infantil i adolescents, també, en l'àmbit educatiu, per preveure, en tot l'àmbit d'abusos sexuals, maltractament o en risc de patir-los, mecanismes per activar la protecció, i això abastava tots els centres amb

infants i adolescents fins als divuit anys. I eren centres i serveis des dels sis anys, doncs tot el que era educació primària, secundària, formació professional, etcètera.

Un altre aspecte que els hi vull destacar és que, a l'arribar al Govern, també una de les coses que teníem molt clares era que en el terreny de la prevenció ens interessava molt treballar tot l'àmbit de la coordinació i treball conjunt amb tot el que fa referència a la política municipal: els ajuntaments, consells comarcals, etcètera. I, per tant, vam renovar l'any 2011 cent quatre contractes programa amb ajuntaments de més de vint mil habitants, consells comarcals i ens locals supramunicipals. I això ho vam fer per un import total, acordat amb l'Associació i la Federació de Municipis, de 183 milions d'euros. L'any 2010 el contracte programa era de 126 milions i aquest any va ser de 183, per tant, amb un creixement per donar més força a tot el que eren els serveis socials d'atenció primària. Vull fer referència a que això és tota l'atenció primària, no era només per a infància. Però, evidentment, aquí hi havia els EAIAs, tots els equips doncs que també fan tota la tasca de prevenció en l'àmbit de la infància. Això què donava? Més seguretat financera, una relació integrada –perquè tot estava recollit en un únic document–, una progressió en el desplegament de la llei de serveis socials i un equilibri en la població i el territori. Dir que el 2012 vam seguir en aquesta línia, també acordant-ho amb l'Associació i la Federació de Municipis, i es va créixer encara en 310.000 euros més i es va arribar doncs als 183,5 milions d'euros. I això era important perquè eren totes les polítiques de prevenció.

I en aquella època vam començar a integrar en aquests contractes programes els centres oberts, que abans estaven finançats directament pel departament amb la col·laboració dels ajuntaments, i, en canvi, vam començar a voler, perquè després es va anar ampliant en legislatures posteriors, però ja es va començar aquesta feina.

Donaré algunes dades, que, com entendran, hem hagut de consultar les memòries del departament perquè no tenim cap paper a casa de tot... Però totes les dades que els hi dic estan tretes de les memòries del departament i estan penjades a la web de l'actual Departament de Drets Socials i Inclusió. Per una banda, places disponibles que hi havia l'any 2011: 2.701 places, amb un cost de 124,8 milions d'euros. L'any 2012 vam arribar a les 2.914, és a dir, vam créixer en 213 places per un import total

de 131,4 milions d'euros. Per tant, hi va haver un creixement. Una de les coses que es van fer va ser anar reduint els centres de més de vint-i-cinc places a centres més petits sense reduir

Fitxer 09CIADGAIA2

places, és a dir, una redistribució i anar demanant a les entitats –o, si eren propis, centres propis– doncs tenir centres més reduïts, perquè era una de les recomanacions que tothom..., i tots vèiem que no anaven bé els centres massa nombrosos.

També una altra dada que és interessant –i donaré una referència posterior, sense que ho faci a tot arreu, però aquí també indica coses, això–: els infants migrants sols que van arribar l'any 2011 van ser 358 –358. L'any 2012 hi va haver una reducció del 20,1 per cent: en van arribar 286 a tot Catalunya. I he mirat l'última memòria que he vist del departament, que és la del 2023, si no m'equivoco, és l'última que he vist: en van arribar 2.330. Per tant, hi ha una situació doncs molt diferent de l'allau de persones que..., bé, de persones, en aquest cas d'infants migrants sols doncs que van arribar.

També puc donar alguna dada... Per exemple, la prestació de joves extutelats l'any 2011 la cobraven 667 beneficiaris per un import de 3,9 milions d'euros, i el 2012, 947 beneficiaris, amb 4,5 milions d'euros. L'any 2023, 2.216 joves cobraven aquesta prestació per un import de 18,6 milions d'euros. Tinc dades de les altes prestacions, però, si els hi sembla bé, ho deixo per si algú pregunta, perquè potser jo m'estenc en temes que no són del seu interès i els hi dono moltes xifres, i diu: «No, si aquests números no ens interessaven.» Per tant, potser és millor dir-ho amb xifres, després.

Aquí tinc dades que, en tot cas, ja dic, m'ho guardo per a les preguntes si... Perquè, ja dic, em puc potser estendre molt. Una de les coses que demanàveu en el pla de treball eren propostes de millora, i aleshores vam treballar-ne algunes, que algunes també els meus companys els hi ampliaran. Però algunes propostes de millora que nosaltres creiem, des de la nostra modesta experiència, doncs que poden ser importants. Treballar més tot el que fa referència a la prevenció. El conjunt de polítiques adreçades als infants i adolescents i, en part, als joves, la primera joventut,

ha de tenir aquesta vocació de prevenció, però no només des d'un àmbit del Departament de Drets Socials –avui– i Inclusió, sinó també en l'àmbit de la família, de l'educació, del lleure, de l'esport, de la salut, de l'associacionisme, del voluntariat. Per tant, és una feina molt transversal, aquest treballar per la prevenció.

Un altre tema que ens preocupa i ens preocupava és l'excessiva burocràcia. Hi ha una necessitat urgent de desburocratitzar, facilitar les coses, agilitzar tràmits. I això, com a observador des de fora... Bé, des de fora no tant, perquè jo he estat uns anys, com segurament saben, com a senador, però aquest tema doncs de la burocràcia ens preocupa, i molt, i em segueix preocupant, tot i que ara estigui jubilat. Vull dir, la preocupació és la mateixa. Situacions d'urgència han de tenir límit en el temps. Creiem que aquest també és un problema. Es donen respostes d'urgència, però s'eternitzen les respostes, i això és dolent, perquè no és el mateix... Que s'entén que una resposta d'urgència doncs dius «immediatament hem de resoldre aquell tema», però que després això tingui un límit. Per exemple, un infant de mesos no pot estar en un centre molt temps per bé que funcioni el centre. Hem de tenir famílies acollidores, i aquí hi ha d'haver un foment de l'acolliment familiar. I deixo per als qui avui teniu responsabilitats en decidir-ho que potser s'ha de pensar en la professionalització, que en algun moment s'ha fet, d'aquesta figura de l'acolliment familiar.

Un altre aspecte: un infant necessita créixer amb referents. Tenim un problema, que jo crec que avui segueix igual, en els centres de canvi constant d'educadors, i aquest també és un problema per falta de referents. I per això sempre serà millor, quan sigui possible, la família extensa o la família d'acollida –sempre dic «quan sigui possible», eh? Pensem que l'allunyament de l'entorn familiar, per negatiu que sigui aquest entorn, no ajuda a l'infant, perquè es viu com una cosa molt negativa. Quan a un infant el treus del seu entorn d'entrada hi ha una actitud de resistència. La millor substitució és la que s'assembla més a la teva família i, per tant, l'acolliment familiar és el que s'assembla més a l'ambient familiar. Aquí, com que vam patir una legislatura curta... –com deuen comprendre, jo ara no estic reclamant res per a aquells temps–, calen legislatures senceres. Creiem que, en general, per a tota l'Administració, els canvis sobtats amb legislatures curtes doncs permeten... I aquí hi ha persones que heu estat amb responsabilitats de govern. Doncs si no tens un

temps mínim quan tens plantejats els canvis, doncs et canvien a tu, no?, i no canvia res perquè et canvien a tu. Vull dir, per tant, crec que és bo. I ara, en aquests moments, tens autoritat per dir-ho perquè no n'esperes re, no?

El desemparament a dia d'avui és una decisió administrativa. Creiem que calen més garanties. Solucionant les situacions d'urgència –aquí, compte, solucionant les situacions d'urgència–, creiem, o crec, que cal modificar la legislació estatal de 1996 i introduir la ratificació d'un jutge dels informes i la proposta de desemparament feta pels tècnics per donar més transparència i control. Aquí, com ens passa amb moltes coses a Catalunya, depenem d'una llei estatal, però... Doncs, per tant, tenint en compte que això s'hauria de decidir a nivell doncs de Congrés i Senat, però hi hauria d'haver una modificació, creiem, d'aquesta llei. Perquè, això, vas veient com es van produint situacions que requereixen més control. I això tenint tota la confiança en els tècnics. Perquè no és que això vingui d'una desconfiança cap als tècnics que avui ho fan, eh?, els diferents perfils professionals, sinó perquè hi hagi també una visió des de fora, que veure les coses des d'una certa distància de vegades ajuda. Perquè això ho hem vist: de vegades el professional es fica tant en el tema que ja forma part, diguéssim, d'una situació, i és el mateix que al final ha de prendre partit per fer una solució o una altra. Creiem que una visió externa pot ajudar.

També creiem –i vaig acabant– que és important fomentar més el seguiment a casa seva dels infants sempre que es pugui garantir un seguiment acurat de l'infant. Si hi ha garanties, creiem que moltes vegades un acompanyament a la família seria molt més beneficiós que retirar-lo de l'entorn familiar. Per tant, això què vol dir? Doncs reforçar més tot el que són els serveis socials d'atenció primària a tots els equips d'acompanyament de primera línia, no?

I, finalment, tenir molt present –que això sembla que ens n'oblidem tots– que els CRAEs, els CREIs, tots els diferents centres d'acollida doncs són recursos temporals. I, moltes vegades, quan un infant entra en un CRAE doncs sembla que ja tota la seva infància ha de passar en aquell centre, i creiem que hem de treballar pel retorn i fer responsables els pares també d'aquest objectiu, que vol dir, encara que l'infant per un temps marxés de la família, fer un treball amb la família i amb

l'infant, i això també creiem que és molt necessari. Tot això, evidentment, requereix recursos, requereix personal i requereix persones doncs que ho vulguin fer bé.

I, bé, jo, si els hi sembla, ho deixaré aquí, perquè després doncs pugui ampliar amb les preguntes doncs els temes que més els interessin. Però he volgut donar aquesta pinzellada general.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies. Senyora Solés, té vostè la paraula.

Anna Solés Franch (exdirectora d'Infància, Adolescència i Joventut)

Gràcies, president. Bon dia, senyors de la Mesa, diputats i diputades. Bé, la meua feina com a directora general d'Atenció a la Infància va anar molt enfocada en posar els nens i les nenes, els joves, els menors, al centre, d'acord? Amb això vull dir treballar molt colze a colze amb tots els professionals dels àmbits perquè treballassin per la protecció i, amb això, sobretot amb la mirada en la prevenció. Una mica amb el que explicava doncs en Josep Lluís Cleries, d'acord? Aquest enfocament no només anava dirigit a la protecció, que, evidentment, s'ha de fer quan cal prendre una decisió d'assumir una mesura administrativa per part de l'Administració pública –en aquest cas, doncs la Direcció General d'Atenció a la Infància en el seu moment i ara la DGPPIA–, sinó que també treballar per tot allò previ per evitar treure el nen i la nena o allunyar-los de la família, en aquest cas posar-los en un recurs alternatiu a la família.

Això, jo, com que havia sigut treballadora doncs de la direcció general i havia treballat abans amb aquest tema, ho tenia molt posat al cap i n'havíem parlat molt amb tots els professionals. Era una cosa que aquesta mirada cap a la prevenció la teníem molt i molt clara. Evidentment, això, calia un enfocament, calia treballar tots en aquesta mateixa línia i era amb el que s'anava treballant. És a dir, intervenir en les situacions de risc per treballar tot aquell tema des del medi, totes les situacions de possibles negligències en l'entorn familiar, possibles desemparament en un futur més o menys immediat, però fer aquest treball en les situacions de risc dels nens i nenes. Això volia dir treballar colze a colze, com he dit abans, amb tots els

professionals de l'àmbit: serveis socials, salut, ensenyament, serveis especialitzats del tipus que sigui, tots aquells que treballaven amb la família i amb el menor. Evidentment, sense deixar de banda aquelles situacions que requerien una intervenció d'urgència. Per això hi havia doncs la protecció, per fer-la seguint el procediment administratiu, que és l'audiència als interessats –en els pares, als tutors, en el menor– i fer tots els tràmits per fer el desemparament, d'acord? I, per tant, posar el nano en la situació que requeria aquesta urgència amb un recurs protector, d'acord?

Això vol dir també rapidesa, rapidesa que sempre treballàvem amb els EAIAs, que són els equips especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència, perquè ells fessin una intervenció ràpida treballant amb les famílies al seu costat, és a dir, parlar amb les famílies quan es detectava aquesta situació de possible risc, com he dit abans, o possible desemparament, que havien de prendre una mesura ràpida amb els pares al costat. Evidentment, no sempre els tens al costat, només faltaria, perquè, clar, a ningú li agrada que li hagin de retirar els nens i les nenes del seu domicili. Però sí que treballar amb aquesta rapidesa, sobretot de la informació. Per tant, treballàvem per fer aquestes tasques conjuntes entre tots els professionals i per ajudar a canviar aquestes dinàmiques familiars que impediien que el nen i la nena es poguessin sentir ben estimat i es poguessin desenvolupar dins del seu nucli familiar.

Jo crec que cal tenir molt en compte –i ho he defensat sempre i ho defensaré sempre, estigui on estigui jo treballant– el sentiment de pèrdua que tenen un nen i una nena, o un jove, quan s'ha de retirar del nucli familiar. De vegades els professionals ens sentim molt bé perquè hem fet la protecció, i és així, ens hem de sentir orgullosos que quan cal fer-la, cal fer-la, però el nen pateix aquesta pèrdua. I, per tant, aquests terminis els professionals els hem de tenir molt en compte. I en aquell moment era un punt important que vam tenir molt en compte tant els que treballaven des del medi abans de prendre una mesura administrativa com quan s'havia pres la mesura. És a dir, treballar pel retorn sempre en el domicili familiar. I, evidentment, de vegades, abans d'haver de retirar el nen i la nena del domicili familiar, es treballava –per descomptat, com ho diu així la normativa– amb les famílies extenses per evitar aquest desarrelament tan i tan dràstic amb els pares dels nens i nenes. Per tant, prioritzava un treball amb la família, d'acord?, marcat molt amb uns terminis i amb

un pla de treball pactat i pautat amb tots els intervinents, sigui per part de la família, sigui per part de tots els professionals que havien d'intervenir-hi, fins i tot amb professionals que intervenien dins l'entorn pròpiament dels pares. Perquè de vegades no només és el desemparament del maltractament o negligència amb el nen o nena, sinó també amb situacions que els propis pares patien d'una situació doncs que els portava a no atendre bé els seus fills.

Un altre punt que en Josep Lluís Cleries ens va marcar molt clarament era treballar molt colze a colze amb l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció, primera, perquè penjàvem directament doncs d'ell, i segona, perquè, evidentment, qualsevol nen o nena, tingui l'edat que tingui, ha de tenir un entorn familiar, nucli familiar, entorn protector i no un centre residencial o un recurs més residencial. Evidentment, això depèn de la situació del nano, depèn

Fitxer 09CIADGAIA3

de les edats i tal. Però sí que de zero a tres o de tres a sis, que sí que es feia aquesta diferenciació, cap nen o nena havia d'estar en un centre d'acolliment. El que passa és que tots sabem que això és el que molt ens agradaria, però que sí que és veritat..., posar sobre la taula que, això, també costa trobar famílies. Però sí que vàrem treballar molt els tècnics de la direcció general amb els tècnics de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció per buscar aquests recursos de famílies per evitar que els nens i nenes, sobretot els més petits, anessin en centres residencials.

Un altre punt important, lligat amb tot el que he explicat abans, era prioritzar tota una necessitat, o el que valoràvem com a necessitat, aquesta coordinació i col·laboració entre tots els agents. Això ho dic des de l'inici, que he explicat de treballar per a la prevenció, com treballar amb tots plegats quan hi ha la intervenció i quan hem de treballar pel retorn del nen o nena en el nucli familiar o, si més no, amb la seva família extensa, d'acord?, que també s'hi treballa i s'hi treballava. Tots els professionals, jo crec i estic convençudíssima que sobretot els de serveis socials, els de salut i els d'ensenyament –escoles, llars d'infants, instituts–, són agents detectors, són professionals detectors de la situació d'una possible negligència o una possible situació de maltractament.

Per tant, hem d'estar molt treballant colze a colze amb tots aquests professionals. Hem d'estar alerta, ells han d'estar alerta per això, i per això hi ha uns protocols, hi ha unes maneres de funcionar, hi ha una direcció general doncs que treballa per a aquesta protecció. Però els professionals han de ser molt curosos amb això. És a dir, prevenir vol dir detectar a temps, vol dir evitar problemàtiques que després costa molt més a reparar, i sobretot amb el nen o la nena. Per tant, el treball en xarxa, el treball en equip és una de les coses que treballàvem i vàrem marcar molt en aquest temps. Una manera integrada, treballar pel nen, per la nena juntament amb els pares sempre que es podia. És cert que ens trobàvem, o ens trobem, amb circumstàncies doncs que hi ha pares amb una situació, bé, de situació doncs de que els costa molt atendre bé els fills, i llavors també costa molt més treballar amb ells, però no descartar mai aquest possible retorn del nen i nena sempre, per descomptat. A més a més, la llei i la normativa és el que diuen i és el que s'intentava treballar, sobretot en aquest sentit. Evidentment, treballàvem amb les entitats que tenien els nois i noies, nens i nenes amb la tutela, és a dir, en molts centres d'acollida, en molts centres residencials, en molts centres especialitzats, com pot ser un CREI d'atenció més especialitzada per a un tipus de joves..., i, llavors, també tota aquesta coordinació amb aquest tipus de professionals per treballar tots pel retorn al domicili. Evidentment, amb joves que tenien una edat doncs més adolescent o més grans també es treballava per l'autonomia. Moltes vegades, doncs, tocava treballar més per l'autonomia, i el retorn, per descomptat, ja vindria després.

Per tant, jo crec que hem de tenir en compte, i ho teníem molt en compte, que la retirada, com he dit abans –la retirada dit mal dit, eh?–, el fet de treure el nano o el nen, nena jove del nucli familiar també té unes conseqüències. Per tant, hem de ser molt curosos, havíem de ser molt curosos. I una de les coses que jo he dit al principi que treballàvem és que lo..., els casos necessaris i imprescindibles, i tot allò que es pogués treballar des del medi doncs per descomptat que s'havia de fer, d'acord? Per tant, la prevenció era un títol molt gros que teníem a davant i, per tant, així el treballàvem, i amb tots els agents. Evidentment, aquí els professionals EAIAs anaven molt..., bé, és la seva feina valorar, fer plans de treball i avaluar aquests plans de treball. Per tant, això és el que es treballava molt amb els tècnics de la direcció general, d'acord? Per tant, tot això anava molt consensuat, i, en principi, és

la tasca que ens tocava fer. Evidentment, cada nen, nena, família era una situació diferent, que no es pot generalitzar, però sí que es treballava o intentàvem treballar en aquesta línia de personalitzar cada situació i cada cas, d'acord? Jo, en principi, ja estic.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora Solés. Tot seguit té la paraula el doctor Ortuño. Quan vostè vulgui.

Josep Lluís Ortuño Cámara (exdirector general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència)

President, diputats, diputades... En primer lloc, m'agradaria agrair la invitació a comparèixer en aquesta comissió, que entenc que l'objectiu és d'analitzar possibles millores a la gestió de polítiques d'infància a Catalunya. Considero que és una iniciativa rellevant i oportuna. Però abans m'agradaria situar una mica, breument, la meva intervenció.

El meu pas per la DGAIA, la Direcció General d'Infància i Adolescència, va tenir lloc aproximadament fa quinze anys, per la qual cosa és una etapa que, sincerament, em queda llunyana en el temps. Va ser, a més, la primera i única experiència personal al sector públic dels meus trenta-un anys de trajectòria professional, o sigui, d'aquests trenta-un anys, doncs he tingut el privilegi de treballar per al sector públic durant setze mesos. Per tant, les meves aportacions s'han d'entendre des d'aquesta distància temporal i des d'una experiència realment acotada. En aquest sentit, voldria manifestar que comparteixo i m'afegeixo en tot l'essencial a les exposicions realitzades anteriorment tant pel Josep Lluís com l'Anna, que han comparegut ara mateix, i no considero necessari reiterar diagnòstics que ja han estat formulats amb tot detall.

Sí que m'agradaria, en canvi, oferir més informació, tal com ha comentat el Josep Lluís, del procés d'elaboració del pacte per a la infància a Catalunya, en el qual vaig tenir l'ocasió de participar-hi durant la meua etapa a la DGAIA. Va ser un treball que es va caracteritzar per la recerca de consens mitjançant un procés ampli de diàleg

amb agents socials, entitats, administracions i grups parlamentaris. En aquell moment, tots els grups parlamentaris que estaven presents al Parlament doncs van signar aquest pacte per a la infància per unanimitat. Durant els mesos que vaig estar a la DGAIA es va dedicar una part molt significativa del temps i esforç a aquest projecte, tot i que la seva signatura, tal com ha comentat el Josep Lluís, va tenir lloc un mes després de la meua baixa a la DGAIA. Des de la perspectiva actual, i malgrat el temps transcorregut, considero que molts dels principis i línies d'actuació que recull el pacte per a la infància de l'any 2013 –o sigui que fa ja tretze anys– continuen plenament vigents i connecten directament amb els treballs d'aquesta comissió.

De manera molt sintètica, el pacte situa com a eix l'interès superior de l'infant i planteja la necessitat de garantir el seu desenvolupament integral, prioritzant sempre el seu entorn familiar i entenent la intervenció pública com a subsidiària, orientada a donar suport a les famílies. Així mateix, incorpora elements que continuen essent especialment rellevants; d'una banda, la importància de reforçar els sistemes d'informació i avaluació per poder prendre decisions basades en evidències; també la necessitat de millorar la coordinació entre els diferents sistemes i serveis implicats, avançant cap a un funcionament més integrat. S'hi insisteix igualment en el reforç de la prevenció precoç, especialment en la primera infància, com a element clau per evitar intervencions més intensives en fases posteriors. I, en general, es planteja un enfocament integral que tingui en compte no només l'infant, sinó també el seu entorn familiar, social i comunitari.

Si m'ho permeteu, de forma molt breu, el pacte concretava aquestes orientacions en algunes línies d'actuació que, al meu entendre, podrien continuar essent d'interès en aquest moment, que han passat ja tretze anys de la seva signatura. Per exemple, el desenvolupament dels serveis d'atenció socioeducativa no residencials orientats a intervenir en l'infant i la seva família de manera conjunta i en el seu propi entorn; el reforç dels programes de suport i educació de les famílies biològiques, amb l'objectiu de facilitar, sempre que sigui possible, el retorn de l'infant amb la seva família; l'impuls de l'acolliment en família extensa o aliena, acompanyat de suports econòmics, educatius i emocionals que garanteixin l'estabilitat; l'orientació a reduir progressivament l'acolliment residencial, adequar els recursos existents i dotar-los de major especialització, i també la millora dels protocols d'actuació en els àmbits

sensibles, com l'abús sexual infantil, amb especial atenció a evitar victimitzacions secundàries. En definitiva, es tractava d'avançar cap a un model més preventiu, més coordinat i més centrat en l'entorn de l'infant.

Per finalitzar, i en relació amb les possibles millores del sistema, em limitaré a reforçar algunes de les idees que ja s'han plantejat en aquesta comissió inicialment. En primer lloc, la importància de prioritzar el suport a les famílies. Soc un gran defensor de les famílies, de donar-hi suport, de donar-hi els mitjans perquè puguin sortir endavant i que els nens i nenes no hagin de ser institucionalitzats. Aquest hauria de ser un eix central del sistema de protecció. En segon lloc, la conveniència d'avançar en la reducció de la institucionalització –que també va en relació amb el punt que acabo d'anomenar anteriorment– promovent alternatives més estables i personalitzades. I també –hi coincideixo amb el Josep Lluís–, i amb totes les cauteles, considero que pot ser oportú reflexionar sobre el paper d'algun tipus d'intervenció o supervisió judicial en determinats processos, com els de declaració de desemparament, amb l'objectiu de reforçar les garanties, però al mateix temps garantint que sigui un sistema àgil perquè els nens, sobretot en la primera infància... Per això és molt rellevant.

En tot cas, i essent conscient de la complexitat del sistema i de la feina que realitzen els professionals, reitero el meu agraïment per la invitació i quedo a la seva disposició per a qualsevol consulta que pugui ajudar.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, doctor Ortuño. Tot seguit passem, com hem anunciat, a les intervencions dels grups parlamentaris, com els deia, per un temps màxim de cinc minuts, que té, diguem-ne, la continuïtat després en la repregunta, si s'escau. Per tant, comencem amb aquest torn. En primer lloc, té la paraula, en nom del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, la diputada senyora Ennatu Domingo i Soler. Quan vostè vulgui.

Ennatu Domingo i Soler

Gràcies, president. Vull començar la meva intervenció agraint a l'honorable senyor Josep Lluís Cleries, a la senyora Anna Solés i al senyor Josep Lluís Ortuño la feina que van fer al capdavant del Departament de Benestar Social i Família del 2010-2012, ampliant una mica el termini de temps que van estar al capdavant del departament com a conseller, directora i director. Avui també els tornem a agrair l'exposició que han fet de la situació del departament i de la direcció i, en especial, totes les polítiques que van promoure ara fa més de deu anys.

L'informe de la Sindicatura de Comptes del 2024 sobre la contractació i adjudicació del servei d'acolliment de la infància i l'adolescència situa greus anomalies a nivell de contractació pública i de subvencions del departament a la DGAIA entre el 2016 i el 2020. Nosaltres som conscients que vostès ja no estaven al departament. Tanmateix, per entendre doncs què ha passat dins la DGAIA les darreres dècades, us voldríem fer les següents preguntes, que tenen molta relació amb aquest informe, que és el motiu pel qual avui estem en aquesta comissió d'investigació.

En primer lloc, quan vostès estaven al capdavant del departament, es van tramitar contractacions amb adjudicació d'emergència? Si és el cas, ens poden explicar quins contractes es van tramitar d'aquesta manera? En segon lloc, quan vostès eren responsables de la DGAIA, es van tramitar expedients de reconeixement extrajudicial de crèdit? I, si és així, ens poden explicar quins? En tercer lloc, quins programes de la DGAIA van rebre finançament de fons europeus en la novena legislatura, en la que vostès també estaven a la conselleria? En quart lloc, han parlat de prestacions per a menors tutelats. Ens agradaria saber com feien la gestió, no?, i seguiment d'aquestes prestacions de la DGAIA.

També s'ha esmentat la relació amb les entitats. Estaríem contents si ens poguéssiu elaborar una mica més com us relacionàveu amb les entitats doncs que gestionaven els centres o que acompanyaven infants en aquell període. Com saben, doncs la situació ha canviat completament des de que vostès van estar al capdavant del departament, i ens agradaria saber què ha canviat, no?, en aquests anys, i sobretot entendre doncs..., com han dit vostès, van promoure l'acompanyament familiar amb models que nosaltres compartim completament i millores que han esmentat que en

aquesta comissió ja s'hi han debatut i que tenen el suport del nostre grup parlamentari.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, diputada. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, té la paraula l'honorable senyor Joan Ignasi Elena Garcia. Quan vostè vulgui.

Joan Ignasi Elena Garcia

Moltes gràcies, president. I moltes gràcies a tots tres, honorable conseller, directora i director, per les explicacions, per venir i per la facilitat doncs amb la que han assistit i ens han aportat les seves opinions.

Efectivament, aquesta comissió és per analitzar les coses que no han funcionat, les coses que no han anat bé en un període, i alhora també construir millores, no?, d'un sistema que és imprescindible, que és essencial, que és el termòmetre en bona mesura de

Fitxer 09CIADGAIA4

la societat que tenim, no?, la protecció de la canalla, la protecció de la infància, la protecció dels menors. Altres instàncies decidiran si hi han altres responsabilitats o no. Aquí no correspon. Algunes sí, altres no, vull dir, cadascú té les seves, no? Per tant, agraïm les explicacions i les propostes que ens han fet.

També deixi'm fer una..., perquè són els primers responsables que arriben, no?, perquè s'ha fet amb el calendari de... I també voldria fer una primera reflexió, personal, eh?, i del meu grup. Som de formacions polítiques diferents, no? Però això no comportarà que les meves preguntes siguin diferents o el meu capteniment sigui diferent en funció de si un és d'una formació política o és d'una altra formació política; és a dir, les entenc igual, les dificultats, siguin de la formació que siguin. Els entenc iguals els problemes de que una legislatura –jo ho he viscut (*l'orador riu*)– acabi sobtadament, els problemes econòmics, diguem-ne, els problemes de canvis legals

o necessitat de canvis legals que no estan al teu abast. El conseller feia referència doncs a la necessitat de canvis legislatius en l'àmbit de l'Estat, i que no sempre està a la mà doncs d'un conseller que puguin esdevenir-se, i, per tant... I tampoc és moment per discutir sobre l'orientació política d'una gestió, perquè això ja es va fer en el seu dia al Parlament, es va fer posteriorment a les eleccions, i cadascú va dir la seva i segur que de forma molt vehement, no? I, per tant, aquí estem per a una altra cosa, no?

Jo els voldria demanar si ens podrien aprofundir en algunes qüestions, no? Parlem del control i seguiment de les entitats, no?, i de la feina que fan les entitats. Parèntesi: fan molt bona feina, i fan una feina extraordinària, i és un dels valors, diguem-ne, que té el nostre sistema, no?, l'existència d'entitats a les quals cal fiscalitzar, controlar i seguir la feina que fan, perquè gestionen recursos públics. Com les valoren, aquesta feina i aquesta relació, diguem-ne, que hi va haver des de l'Administració en el seguiment i control d'aquesta feina que feien?

I, alhora, també han introduït un element que és un dels drames de l'Administració, perquè, per una banda, sempre diem que s'ha de controlar molt el recurs públic –i així ha de ser quan algú gestiona, un tercer gestiona recursos públics– i, alhora, tots els mateixos diem que s'ha de desburocratitzar, és a dir, que s'ha d'agilitzar, i aquest equilibri és realment molt difícil. I en aquest cas la desburocratització és essencial, perquè estem treballant amb material sensible, i les urgències doncs en són, i moltes.

El conseller ha fet referència a unes dades que quan es diuen impacten, no? Lo de l'11, 358; 2.300 el 23, no? Això té impacte sobre la... No és el mateix, eh?, no és el mateix: no es pot fer un seguiment igual, no es pot fer un control igual, es necessiten moltes més mans, es necessiten molts més recursos, molt més recursos que els té l'Administració amb una rapidesa diferent a la del creixement de les necessitats. Ho saben perfectament, que quan es fa un programa especial de personal..., el temps que es tarda, etcètera, no? I, per tant, que féssim una reflexió amb relació a això i amb relació a l'impacte que poden haver tingut, des de la seva experiència, doncs aquests creixements exponencials. En aquest sentit, quins canvis recorden –i sense ànim de demanar-los impossibles– que van introduir en aquest seguiment, diguem-

ne, de les entitats, si és que se'n van fer? O..., en fi. Quina valoració fan de la feina de les entitats?

També una qüestió molt sensible –també està en el programa de la comissió–: els protocols de seguiment del risc de patir abusos, de violències sexuals, especialment en persones vulnerables com són els nanos, no?, és a dir, quin feina, quin record en tenen, quin treball es feia.

Una qüestió també que és molt de l'època, i no entro a valorar-la perquè ve de situacions que no depenien de la conselleria en si; és a dir, l'impacte de la crisi econòmica, i, per tant, dels menors recursos, diguem-ne, de la Generalitat, quin impacte va tenir sobre la gestió? I tres preguntes molt concretes. Una: els EAIAs depenen dels ajuntaments. Nosaltres creiem que han de seguir dependent dels ajuntaments –si m'ho permet, trenta segons?, sí? Ara, això té un efecte, i és que hi ha ajuntaments, segurament, que prioritzen més aquesta qüestió i d'altres, menys. Com fer que, seguint mantenint l'autonomia municipal, per una banda, el conjunt del país tingui la mateixa qualitat de servei? És un debat que hem tingut aquí. Com un altre, que també és el del desemparament, si ha d'anar de la mà d'un jutge o no. Crec que tots coincidiríem que sí. Ara, la realitat és la que és, i tornem a lo de la urgència. Aleshores, tardaríem molt i perdríem molt de temps, diguem-ne. La rapidesa de la justícia no és una de les seves principals virtuts –ho dic en aquest sentit, no? I també el com –i amb això acabo, eh?– les diferències salarials, es a dir, entre el sector salut, per exemple, i el sector social..., quin impacte tenen i com ho van viure amb relació a aquesta mobilitat que diuen que es produeix, que és així, i la pèrdua de referents per part dels nanos.

I reiterar doncs l'agraïment per la feina, pel servei, no?, al país que es va fer en el seu moment i també per les seves explicacions avui.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, diputat. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari del Partit Popular, té la paraula l'excel·lentíssima senyora Lorena Roldán i Suárez. Quan vostè vulgui.

Lorena Roldán Suárez

Sí; moltes gràcies, president. En primer lloc, també doncs agrair les compareixences tant de l'exconseller, el senyor Josep Lluís Cleries, com també de l'exdirectora i també l'exdirector d'Infància i Adolescència. És cert que potser tot el que ha provocat doncs la creació d'aquesta comissió d'investigació escapa una mica del període en el que vostès van exercir les seves funcions, però jo crec que és important també tenir-ne la visió, perquè és cert que és el 2010 quan s'aprova la llei d'infància i a partir d'aquí doncs es dissenya tot el model que hem estat aplicant fins a dia d'avui, fins que s'han fet també aquests canvis en profunditat dins de la DGAIA, dins de la direcció general.

Jo vull agrair també aquesta exposició que feia al senyor Cleries en aquest darrer punt, on parlava una mica de propostes, no?, que van molt en la línia també del que hem estat parlant doncs també en aquestes audiències que hem fet en aquesta comissió i també doncs el que hem estat parlant en els últims mesos arran, també, d'aquestes deficiències que hem detectat, no només pels informes de la sindicatura, sinó també per alguns casos doncs molt dolorosos que hem conegut d'abusos que s'han patit en nens que estaven tutelats per part de l'Administració. I, per tant, doncs agrair les propostes que sens dubte agafarem també per a aquest informe final de conclusions i que, hi insisteixo, van molt en la línia del que hem estat parlant.

De fet, nosaltres, a petició del Grup Popular, tenim una ponència de llei en marxa pel tema de l'acolliment familiar i coincidim doncs amb aquesta visió: es nens on estan millor és o bé amb la seva família d'origen o bé amb un sistema que sigui el més semblant a aquesta família, que pot ser la família extensa o una família d'acollida. És veritat que el drama que tenim avui dia, amb pràcticament 4.800 nens en centres de menors, no era la realitat que vostès van viure en el seu període, i, per tant, insisteixo doncs que les polítiques de l'època, o les decisions que es van prendre, difícilment són extrapolables a aquesta. Però sí que potser ens poden donar una pista de per què es va fer així i per què doncs ho hem perpetuat en el temps fins a arribar a aquest moment.

I jo volia parlar precisament del sistema, perquè és cert, i se n'ha parlat, que és un sistema que està basat doncs en entitats col·laboradores. I ara el diputat que m'ha precedit parlava d'elles, i és veritat que no les hem de criminalitzar. És un sistema

que ha funcionat gràcies a les entitats, que segurament sols doncs no ens n'haguéssim sortit, però sí que és cert que hem detectat que hi han algunes irregularitats que afecten, o que sembla que afecten, determinades entitats i que és el que ens preocupa en aquest sentit. I és veritat que això passa en tots els àmbits, però si detectem doncs que hi poden haver irregularitats i que el sistema pot propiciar aquestes irregularitats, és la nostra obligació doncs, evidentment, depurar les responsabilitats que convinguin i també prendre doncs les decisions necessàries perquè aquestes irregularitats no es tornin a produir. Insisteixo que estan sota investigació i que, per tant, no ens correspon a nosaltres ara entrar en altres consideracions, però és veritat que els indicis que tenim, hi insisteixo, per part de la Sindicatura de Comptes i per part també de l'Oficina Antifrau, són greus i doncs han propiciat també aquesta comissió d'investigació.

A mi m'agradaria saber si vostès van percebre que aquest sistema de concerts i de prestacions, tal com s'havia configurat, doncs podia incentivar en algun moment precisament doncs aquestes irregularitats o aquestes males praxis, o si, ara, veient el que ha passat, doncs consideren que el que falla és l'arquitectura del model, si falla aquesta arquitectura de subvencions o de prestacions, si hauríem d'anar cap a una altre model o si el que hem de fer, hi insisteixo, doncs és prendre més mesures per tal de que això no passi o més mecanismes de prevenció, i, sobretot, un cop detectades, doncs treure del circuit aquestes entitats que estan fent un mal ús d'aquestes prestacions. Aquesta seria la primera pregunta.

Una de les altres també és si durant el seu mandat o durant la legislatura es van dur a terme contractes d'emergència, perquè és cert que la Sindicatura de Comptes ha detectat un abús de contractes..., o d'aquesta figura del contracte d'emergència, hi insisteixo, no durant el seu mandat, però sí *a posteriori*. Per tant, ens agradaria saber si, donada la matèria del Departament de Drets Socials, doncs és freqüent utilitzar aquest tipus de figura que permet la llei de contractes o si és una excepció, de la qual se n'ha fet abús en els darrers anys.

També, i tornant una mica al tema anterior, si creuen que aquest sistema de finançament per plaça pot distorsionar el funcionament del model o la presa de decisions. També sota el seu mandat es va aprovar el mandat de prestacions per a

extutelats, que, hi insisteixo, és el que està donant doncs, sembla, més problemes, o on estem detectant més irregularitats. I també m'agradaria saber, al seu parer, doncs què ha fallat en la prestació perquè es produïssin aquests pagaments indeguts. Entenc que, evidentment, entrar a valorar qüestions a les que vostès doncs ja no hi eren presents és complicat, però insisteixo en si estem davant d'un problema de model i, per tant, el que hem de fer és modificar tot el model, o si el que hem de fer és ajustos en aquest model.

I, després, també m'agradaria parlar, sobretot... –que també ha sortit en les darreres intervencions, i ja acabo amb això, president, gràcies–, és sobre el tema dels abusos detectats. Vam veure casos greus, com, per exemple, el cas de Castellidans, amb una persona que era doncs un pare d'acollida, on es van produir abusos, a més, continuats en el temps i, hi insisteixo, molt greus –estan determinats en sentència judicial. Si ens poden explicar també què van detectar que va fallar, quins protocols mancaven, especialment perquè veiem que no són fets puntuals, sinó que s'han anat produint doncs al llarg del temps i que han donat situacions molt complexes i molt greus, com, per exemple, doncs aquest darrer cas també amb aquesta menor de dotze anys, que fins i tot va estar doncs en una xarxa de pederàstia. Res més.

I moltes gràcies.

El president

Gràcies, diputada. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari de Vox en Catalunya, té la paraula la diputada senyora María Elisa García Fuster. Quan vostè vulgui.

María Elisa García Fuster

Gracias, señor presidente. Bien, gracias, señor Cleries; gracias, señora Solés; doctor Ortuño, gracias por las intervenciones. Yo voy a ser muy breve. Como bien saben, esta comisión de investigación tiene como objeto, bueno, pues esclarecer las malas praxis de la DGAIA desde el 2016 hasta la fecha, muchas de ellas constitutivas de delito. Tanto es así que la fiscalía está investigando los contratos entre el Departamento de Derechos Sociales y las empresas Resilis, FASI i Mercè Fontanilles, entre otros.

Desde el 2016 hasta la fecha, exceptuando un cortísimo periodo de menos de un año, en el que Violant Cervera, de Junts, estuvo al cargo de este departamento, y exceptuando también el 155, tras el golpe de estado del 1 de octubre, este departamento siempre ha estado en manos de Esquerra Republicana y de los socialistas. Claro, cuando salen los informes de la Sindicatura de Cuentas y, posteriormente, de Antifraude, donde señalan directamente a Esquerra Republicana y a los socialistas como responsables del desfalco de la DGAIA, estos aseguran que las malas praxis de la DGAIA vienen de lejos, implicando a los gobiernos de Convergencia, que son los previos al 2016. Está claro que la invasión migratoria en Cataluña la idearon los convergentes, no hay ninguna duda: Jordi Pujol y su obsesión por la sustitución demográfica de españoles por adultos del norte de África. Y de aquellos barro, estos lodos.

También es cierto que la transparencia, la integridad administrativa y las buenas praxis no fueron precisamente los sellos de ningún gobierno de Convergencia; es más, Convergencia siempre estará unida al tres por ciento y demás chanchullos: las puertas giratorias y malas praxis de gobierno. No obstante, actualmente lo que se investiga aquí es que la DGAIA está vinculada a empresas que hacen negocio con los menores inmigrantes ilegales. Y, como ustedes bien han dicho, como ha dicho el señor Cleries, durante su mandato había poco más de trescientos menores extranjeros no acompañados. Así que poco podemos preguntarles sobre este tema a ustedes y sobre las malas praxis que están ocurriendo a día de hoy en la DGAIA. Quizá preguntarles si tienen información sobre alguna irregularidad sobre estas empresas investigadas por fraude, por hacer negocio con los MENAs. Desconocemos si ustedes continuaron vinculados al Departamento de Derechos Sociales o a la DGAIA después de su mandato para conocer todo lo que pasó

Fitxer 09CIADGAIA5

después, durante los mandatos de Esquerra Republicana y durante los mandatos de los socialistas. En cualquier caso, si tienen alguna información, agradeceríamos que nos la diesen.

Y con esto término. Solamente pedirles perdón, porque tengo que salir un momento, porque somos un grupo pequeño y tengo una urgencia en otro sitio. Pero, vamos, volveré para escuchar sus contestaciones.

Mil gracias.

El president

Molt bé. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari dels Comuns, té la paraula el diputat senyor Andrés Garcia Berrio. Quan vostè vulgui.

Andrés Garcia Berrio

Gràcies, president. No he pogut ser a l'inici de la sessió, però, evidentment, substitueixo la diputada Núria Lozano en aquesta comissió durant el dia d'avui.

Moltes gràcies per les seves compareixences, tant de Josep Lluís Cleries, exconseller de Benestar Social i Família; Anna Solés Franch, exdirectora d'Infància, Adolescència i Joventut, i Josep Lluís Ortuño Cámara, exdirector general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, en qualitat de testimonis. Pensem que aquesta comissió d'investigació és important, i per això també és molt important tenir en compte no només les explicacions que han pogut donar a terme, sinó també les seves reflexions i propostes respecte al futur de la protecció a la infància a Catalunya.

Jo crec que, en aquest sentit, una de les principals reflexions que crec que són importants és arribar, com vostès han manifestat, a l'aprovació d'un pacte nacional per a la infància l'any 2013, amb elements positius, amb un gran consens, un gran acord. I, d'alguna manera, algunes de les propostes que es plantejaven vinculades amb necessitats que hi havia al sistema, algunes d'aquestes continuen estant a dia d'avui absolutament vigents, no?, pel fet, per exemple, de la necessitat de desinstitucionalitzar, promoure el suport a les famílies, per evitar desemparaments, bé, tota una sèrie de qüestions que després m'hi referiré.

Jo crec que aquí, d'alguna manera, també crec que està bé fer-nos aquesta pregunta; és: quina consideren que és la principal mancança per no poder assolir els objectius? Estem parlant de que no ha estat..., no dic només durant el seu mandat i el seu govern, però no ha estat una prioritat efectiva dels diferents governs, tant a

nivell pressupostari com a nivell d'actualització de les estructures. Perquè, si no, d'alguna manera costa d'entendre que, tenint els objectius bastant semblants des de l'any 2013 fins al dia d'avui, no els hem assolit. I, d'alguna manera, quin hauria de ser el canvi real per poder dur-los a terme?

Jo crec que, d'alguna manera, hi han elements en el debat polític que, tot i que hi hagi una reflexió dels diferents partits, no acaba d'haver-hi un impuls real i efectiu per redimensionar la importància que han de tenir determinades, diguem-ne, direccions generals, serveis públics, etcètera, etcètera. Potser una de les principals conclusions d'aquesta comissió d'investigació ha d'anar per aquí: com cal redimensionar de veritat per no continuar repetint els errors del passat o, diguem-ne, no poder acabar d'assolir els objectius que, amb molt bona intenció, diferents representants públics han intentat des de ja fa molts anys, no? Però jo crec que, en aquest sentit, segurament una de les qüestions té a veure, no?, amb abaixar la institucionalització. Segur que per vostès també va ser un objectiu, sobretot en el cas de menors de sis anys, no? Crec que va ser l'any passat, més de tres-cents menors de sis anys van estar a centres. Vostès, quines mesures van dur a terme i, sobretot, per on detecten que estan les dificultats per poder evitar que els menors de sis anys estiguin a centres i on estan les mancances i per on veuen les solucions?

Una altra de les qüestions que d'alguna manera genera, i, a més, la síndica de greuges ho ha plantejat d'una manera molt clara, és que, des de fa deu anys, el quaranta-cinc per cent dels expedients oberts acaben amb els menors sortint de casa tutelats per l'Administració malgrat l'impacte negatiu que s'ha plantejat sobre el seu desenvolupament cognitiu, emocional i social. Llavors, un cop s'obre un expedient a una família, quines capacitats tenien durant el seu mandat per fer aquest acompanyament? Tenien suficient equip? Tenien suficients professionals? Tenien suficients ajudes aquestes famílies quan es detectava que podia ser la situació derivada, diguem-ne, també de la situació socioeconòmica, no només com a causa directa, però sí que pot ser amb una causa estructural? Introduir mesures efectives i més personals en aquesta fase produiria no només reduir els desemparaments, sinó també reduir fins i tot, després, els costos econòmics de mesures amb major impacte, com pot ser la institucionalització?

Jo crec que, d'alguna manera, aquí estan algunes de les preguntes, i estic convençut que també van ser preguntes que van tenir sobre el seu mandat. Llavors, si d'alguna manera les poden traslladar. I també crec que és molt important recollir la seva proposta respecte a la necessitat de garantir una supervisió judicial i mesures quan s'hagi de fer com un desemparament. Aquesta supervisió judicial, que també el planteja i el reflecteix la síndica de greuges..., sí que m'agradaria si es poden entendre en per què pensen que és tan important fer aquest canvi.

Moltes gràcies per les seves aportacions.

El president

Moltes gràcies, diputat. No havent-hi, a efectes que consti a l'acta, cap representant present de la Candidatura d'Unitat Popular ni d'Aliança Catalana - Grup Mixt a la sessió, passem finalment a la intervenció de la diputada, en nom del Grup Parlamentari de Socialistes i Units per Avançar, la senyora Mónica Ríos García. Quan vostè vulgui. Té la paraula.

Mónica Ríos García

Moltíssimes gràcies, president. Bé, bon dia a tothom. I també, naturalment, donar les gràcies a l'honorable senyor Josep Lluís Cleries, a la senyora Solés i al senyor Ortuño per avui participar d'aquesta comissió d'investigació de la DGAIA.

Bé, ja s'ha comentat, perquè, com que sempre soc l'última, doncs al final m'aixafen moltes preguntes i moltes reflexions, però, en tot cas, ho enllaçaré una mica. Bé, és cert que, com també deia el company, el senyor de Comuns, que ha intervingut abans meu, és veritat que hi han qüestions que, tot i aquests setze anys de diferència, encara són vigents. Vull dir que ell ha preguntat, no?, una mica per què potser no hem evolucionat en aquests aspectes de cara a la Direcció General d'Infància. Però també és cert que hi han qüestions puntuals que no són comparables, per exemple, el volum de joves, diguem-ne, menors no acompanyats, no?, tutelats. En aquest sentit, doncs és veritat que segurament no és comparable amb el volum..., que es va incrementar notablement en altres, diguem-ne, legislatures.

Bé, coincidim en moltíssimes qüestions que han plantejat. El senyor Cleries parlava d'aquesta connexió amb l'àmbit municipal mitjançant el contracte programa. Crec que compartim plenament aquesta necessitat d'aquesta proximitat territorial també, perquè és veritat que genera uns vincles que segurament des del departament, des d'altres administracions no és tan senzill de portar a terme i són importants quan tractem amb persones, no?, i sobretot en aquest cas amb infants. Apuntava, vostè deia que el contracte programa el 2010 era de 126 milions d'euros i després es va incrementar a 183. Doncs actualment es planteja un contracte programa de 450 milions d'euros, 118 més que l'exercici del 2023. Vull dir que anem molt en la línia del que plantejava vostè.

També és veritat que plantejava altres ítems, eh?, i també els compartim plenament. L'increment o l'aposta per la prevenció jo crec que és cabdal, no només amb el tema que ens ocupa, eh?, vull dir, crec que en general, sobretot en lo que ens afecta al benestar social, no?, al tracte amb les persones, perquè segurament evitaríem conseqüències posteriors que fins i tot s'agreugen per no fer aquesta intervenció prèvia. Per tant, ho compartim plenament. I, bé, després em referiré al que està treballant el departament actualment, el Govern socialista, que recordo que porta menys de dos anys, perquè també s'ha dit per aquí que hem governat no sé quants anys. Bé, tant de bo haguéssim governat, però portem menys de dos anys de Govern socialista.

Després parlava de desburocratitzar també. És un tema que, no només en l'àmbit social... Crec que ens hem..., jo sempre dic que ens posem trampes al solitari com a Administració, no?, perquè, al final, exigim tanta documentació, som tan..., no? Sobretot en l'àmbit social, perquè hi han altres àmbits que no s'hi fiscalitza tant com... Bé, vostès hi han treballat i ho saben: sobretot en tema de prestacions, fiscalitzem exageradament, no?, per tramitar segons quines ajudes, etcètera.

També parlàvem de rotació de personal. També és una problemàtica. El departament està treballant –suposo que estan al cas– en l'equiparació salarial. Vull dir que crec que és un factor determinant per poder prestar un millor servei, com deia, tant en l'àmbit de la infància, que ens ocupa, com en altres àmbits. I això també ens ajudarà a fer millor la feina, eh?, i donar un millor servei. Perquè, bé, ja ho

sabem, aquest gap que hi ha, no?, de salaris entre persones que treballen en l'àmbit social i altres, bé, genera això, una rotació, una manca de personal, moltes vegades una manca de professionalització. I crec que és un tema que també compartim.

Legislatures senceres. Tant de bo. Tant de bo poguéssim, no?, fer aquesta..., o que tothom pogués plantejar aquesta política útil que intentem portar a terme des dels socialistes perquè puguem fer aquestes legislatures senceres, que, com vostès saben, quan s'acaba una legislatura també tot es frena, vull dir, va en contra d'aquestes polítiques que volem desplegar, que potser és un factor pel qual no hem pogut arribar a millorar. Que jo feia aquesta pregunta inicialment, eh?

Bé, el senyor Ortuño parlava, que crec que també és important, d'aquests serveis socioeducatius que han d'estar connectats d'alguna manera amb la comunitat. I és cert, i s'està treballant des del departament en reformular, diguem-ne, aquest model sis, no?, tal com el denominem, perquè si una manca tenia aquest model és precisament que no estava connectat amb la comunitat –comunitat..., parlem de famílies, de l'entorn...–, i és una millora que s'està intentant, diguem-ne, implementar dintre d'aquest model d'atenció, així com reforçar-ho.

Molt breument, perquè se m'acaba el temps. No sé si estan al cas de tot aquest pla de refundació de la direcció general, ara DGPPA, que ha creat aquesta subdirecció –la prevenció–, ha fet molts canvis en la gestió de les prestacions derivades d'altres direccions, com les de prestació de serveis i provisió de serveis. Bé, també han fet una estratègia, diguem-ne, per desinstitucionalitzar, per tenir més famílies acollidores, Bé, una mica els hi pregunto també, no?, com veuen els plantejaments d'aquesta refundació amb l'actual DGPPA i si creuen, bé, que hi ha alguna cosa també a millorar dintre de tots els plantejaments que, com dic, van molt en la línia del que plantejaven.

Moltíssimes gràcies.

El president

Moltes gràcies. Ara és de nou el torn dels testimonis per a la resposta que vostès creguin convenient. Honorable senyor Cleries, té vostè la paraula.

Josep Lluís Cleries i González (exconseller de Benestar Social i Família)

Molt bé; moltes gràcies, president. I moltes gràcies per les seves intervencions. I també agraeixo, com no pot ser d'una altra manera, el to que tots hem tingut, perquè també, en general, doncs ha estat..., que em sembla que és lo important en una comissió com aquesta, no? I, de vegades, quan parlem de que això no es fa, doncs quan passa s'ha d'agrair, no?, en general. Si els hi sembla, aniré responent, i alguna, potser, com que després pot sortir repetida, no?, responem per ordre de com s'han produït les intervencions.

Contractacions d'emergència. Quines se'n van fer? Aquí acabaré ràpid: no vam fer cap contractació d'emergència en tota la legislatura. I jo havia estat director general: tampoc recordo mai haver fet cap contractació d'emergència en els anys que vaig estar de director general. Per tant, cap.

El tema de tramitació amb reconeixement extrajudicial de crèdit. Doncs tampoc vam fer cap tramitació amb reconeixement extrajudicial de crèdit; vull dir, tot es va fer sobre el pressupost i amb tots els ets i uts, ja dic, i cap contractació la va haver d'aprovar el Consell Executiu, sinó que es va fer la tramitació normal. Per tant, això és així.

Finançament amb fons europeus. Doncs no vam tenir en aquella època..., que ens hagués anat molt bé, però no hi va haver cap tipus de finançament amb fons europeus, de Next Generation o de... No existia en aquell moment. I almenys el Departament de Benestar Social i Família no va tenir cap finançament d'aquest tipus.

Prestacions, gestió i seguiment. Clar, aquí sí que he de dir

Fitxer 09CIADGAIA6

que hi ha diferències amb el que he llegit ara en els informes actuals. Vull dir, nosaltres, tot el que era el seguiment es feia des de la direcció general, és a dir, no es feia a través d'una entitat, etcètera. O això que ara ha sortit que hi ha una UTE, que, a més, mirant-t'ho, perquè quan va sortir l'informe allò que t'ho mires. I vaig buscar aquesta UTE: està creada l'any 2017 i després va començar a actuar una mica més tard. Per tant, ni existia la UTE ni nosaltres utilitzàvem aquest sistema,

sinó que ho fèiem directament des del propi –entre cometes– «funcionariat». Podia ser algú contractat, eh?, però era personal propi de l'Administració.

I, després, amb el tema de l'acompanyament familiar que ens preguntava la diputada Ennату Domingo, doncs nosaltres el que vam fomentar, i abans ho explicava la senyora Solés..., vam promoure molt un treball molt conjunt amb l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció, i era una de les indicacions que hi havia. I, dit això, amb moltes dificultats, perquè costa trobar famílies acollidores, eh?, vull dir... Per tant, la voluntat hi era, es va promoure, n'hi va haver, però no al nivell i volum que ens hagués agradat que hi hagués hagut.

L'honorable senyor Joan Ignasi Elena doncs preguntava..., canvis, les situacions econòmiques. Home, jo el que sí que els hi vull dir és que vam viure un moment difícil. Veníem d'una crisi econòmica que ja havia començat uns anys abans, que l'Administració de la Generalitat doncs va continuar funcionant com si no passés res. I, aleshores, a alguns ens va agafar el clatellot de cop, no? Però tampoc es va fer d'una manera uniforme, és a dir, no es van aplicar segons quins criteris del moment en les polítiques de protecció de la infància, eh? I, per exemple, per dir..., si agafem el pressupost de la Generalitat per programes: programa d'atenció a la infància i l'adolescència, any 2010, 180,13 milions; any 2012, a l'acabar la legislatura, 189,40 milions. Segur que n'haguéssim necessitat més. I aquí tots els governs en voldrien tenir més per a tots els temes de serveis socials i polítiques socials. Però va créixer, vull dir, va créixer, de l'any 2010 al 2012, 9 milions. Ja dic, segur que podia ser més, no? Que no sé si tinc alguna dada més que pugui servir. Però el que també m'agrada dir... Vam créixer en places –també ho he dit abans.

També he dit les xifres del contracte programa –també va créixer. I, ja dic, aquestes dades, totes són perquè no les teníem tretes de les memòries, que estan penjades a la web del departament. I, per tant, hi ha hagut aquest creixement. I, en alguna reunió preparatòria que hem tingut amb els directors generals, dic: «Hi va haver en algun moment algun problema de plaça, que ens faltessin places?» La veritat és que no vam tenir... Les xifres són les que són, que algú em pot dir: «Oh, després hi ha hagut un creixement.» Però en aquell moment no vam tenir cap situació de dir: vam haver de deixar gent a fora perquè no teníem places. No, no va succeir. I he de dir

que havia succeït abans de nosaltres. I en aquella època jo era diputat, i recordo, amb alguna consellera que hi havia, doncs haver anat a visitar centres. Però és cert que hi va haver també unes allaus en un determinat moment, però no va ser precisament els anys 11 i 12, perquè els hi he dit les xifres que consten també a les memòries, no?

Control i seguiment d'entitats. Bé, això... Primer, jo soc un defensor del tercer sector –quedi clar. Vull dir, per tant, jo crec que el tercer sector, en general, fa una feina magnífica i, a més a més, també és una característica que tenim com a nació, el fet de tenir un tercer sector molt potent i que ha fet i fa molt bona feina. En tot cas –i aquí jo no hi entraré, perquè no soc ningú per entrar-hi–, però si algú desmereix aquest tercer sector doncs, en tot cas, com si un de nosaltres desmereix la política, doncs s'ha d'actuar contra qui la desmereix, però no contra tot un col·lectiu sencer. I, per tant, jo crec que seria dir el contrari. I també vull dir, com que abans he dit el tema de la participació judicial en el tema de quan es retira una tutela, etcètera, totes les situacions aquestes, jo també vull defensar que hi ha un funcionariat magnífic en el Departament, avui, de Drets Socials i a la Direcció General d'Atenció a la Infància o la..., que no me la sé. Sé que s'ha fet el canvi, però no em sé el nom, perquè, de tant dir «DGAIA», al final..., i, com que ara s'ha fet fins i tot més popular, doncs això, malauradament.

El tema d'agitalització és una assignatura pendent, que en diem, de tots. Però això jo crec... –i permetin-me que ho digui així aquí i que quedi entre nosaltres–, però crec que en això anem a pitjor, eh? Jo crec que cada vegada hi ha més burocràcia, vull dir... Els convido –no diré departaments– que mirin algunes convocatòries de departaments i les fitxes, fitxes i fitxes que es demanen. Mentre es redueix el pressupost d'ajuda, el nombre de fitxes creix, eh?, vull dir, és proporcional, pràcticament, vull dir que...

El control –en parlava també el senyor Elena. Aviam, jo crec que, clar, el control no podia ser ni ha de ser el mateix a la nostra època que en l'actualitat, perquè el nombre doncs és... I, dit això, també vull dir: per molt bé que portis unes prestacions, perquè això no només passa amb les prestacions de la DGAIA, sinó que passa amb prestacions de la dependència o passa amb prestacions d'ajuda a persones..., de

complements de pensions, etcètera. Quan t'arriba, per exemple, una defunció, de vegades ja has pagat dos mesos. Però el problema no és que no hi hagi eficàcia del departament, sinó que tardes dos mesos a rebre el paperet que et comunica una defunció. Vull dir, això n'hem de ser conscients, eh?, vull dir... També vull fer una defensa de que hi ha coses que són, malauradament, a dia d'avui encara impossibles. I sembla mentida..., vull dir, que anem més a cop de tecla, doncs sembla que no hauria de passar tant com anys enrere, que anàvem més a cop de paperet, no? Però encara passa. I, per tant, doncs de vegades aquests temes de que un noi ha trobat feina i la comunicació d'aquesta feina que ha trobat i tal, que ja no li donaria dret a la prestació, doncs...

Ara, el que no pot ser és que se li pagui un any o dos, eh? Una cosa és que hi hagi un mes, un decalatge, eh? Això jo crec... Ara, jo, en el tema de control, augmentaria més el control des de l'Administració, perquè si no, si controla una entitat, acaba sent art i part, eh? Aleshores, jo soc més partidari que els controls siguin de l'Administració. Això... Perquè, a més, doncs queda més distant, perquè sempre una entitat és més d'unes o d'unes altres. Perquè també al món del tercer sector això també passa, que hi ha unes federacions... I, a més, del mateix tema tenim diferents federacions, a vegades, per tant...

Amb el tema de protocols, amb el tema de patir abusos, etcètera, bé, he citat una de les accions que vam fer, que va ser aquest..., i va funcionar força bé amb el Departament d'Ensenyament, perquè detectàvem moltes qüestions, i des del Departament d'Ensenyament era un bon lloc on aturar si hi havia una situació d'aquestes, perquè el mestre notava que aquell noi, aquella noia ha canviat. Què li passa? I aleshores es detectava una situació d'aquestes. Això va funcionar, per dir una de les accions que vam fer.

Els EAIAs depenen dels ajuntaments i el tema de l'autonomia municipal. Sí, això sempre passa. No només passa amb Infància; passa amb tot, amb moltes coses, perquè tens ajuntaments molt dinàmics que funcionen molt... Bé, i algun ajuntament pot dir: «La Generalitat no funciona», també, no?, perquè això també a vegades, eh?, pot anar cap a una banda o cap a l'altra. Però jo crec que hem de respectar aquesta autonomia, i també el que hi hauria d'haver és un control. Perquè la

Generalitat, si té uns protocols, el que s'hauria d'establir potser en aquests contractes programes, que ja està establert, és també uns mecanismes de control en què els recursos es destinin al que s'han de destinar i que hi hagi els professionals que hi ha d'haver per fer-ho, eh? Perquè de vegades també notes ajuntaments que els hi costa contractar i tenen els recursos. Això ho hem dit perquè es dediqués a això i no a una altra cosa, no? I també ho he de dir a favor dels ajuntaments, que hi ha hagut també un canvi en la mentalitat de les polítiques socials. Abans, el que era la regidoria de serveis socials, amb el nom que tinguin, doncs era una regidoria que era molt secundària, i això ja fa anys ha canviat, i és una de les regidories importants.

Després ha comentat coses el senyor Elena, però que hi estem d'acord. Un tema que crec que pot anar bé l'agència sociosanitària doncs és amb el tema d'igualar salaris, perquè tindrem per primera vegada que és una agència que es reclamava, però sempre... Bé, reclamant..., promovent, però després, això, venia el final de la legislatura avançat, i quedava allà en el calaix. Doncs, en aquest tema, si s'arriba a consolidar tot... Perquè, com és que una treballadora o treballador social cobra més en el Departament de Salut que en el Departament de Drets Socials? O com és que una persona que està d'infermer o infermera en una residència cobra més si està en un servei relacionat amb el Departament de Salut? Per tant, a això s'hi ha de posar remei, perquè és un greuge comparatiu molt gran.

La senyora Lorena Roldán deia el tema de la llei d'infància. És veritat que es va aprovar l'any 2010. Hi ha alguns canvis que ja es van anar aplicant des de l'inici molt inici; altres van començar a aplicar-se en la nostra legislatura, eh?, perquè doncs hi havia, per exemple, quan hi havia una situació de risc en família doncs primer es deia que s'havia d'actuar i tal. I aleshores ara es va prendre un sistema de dir: declarem una situació de risc, però no de desamparament. I això anava també en aquest sentit de dir: seguim a la família perquè hi ha possibilitats de treballar amb aquella família. I això es va començar a fer precisament l'any 2011, arran de la llei. Per tant, la llei es va anar implantant.

També hi ha coses que es van haver de canviar de la llei. Hi va haver un fet, que era que les prestacions econòmiques d'orfandat, la llei, en un inici, deia que aquestes prestacions se les havia de quedar la Generalitat per pagar les despeses que tenia

la Generalitat. Això va començar a generar problemes i es va canviar la llei i fins, i fins i tot va sortir la resolució que fos amb caràcter retroactiu. I a això es va haver de posar-hi remei, perquè és cert que així, d'aquesta manera, es generava un petit o més gran –depenia dels anys– patrimoni per a aquell infant, per al dia que arribés l'emancipació doncs poder tenir uns recursos que, acumulats, li permetien... Que també, en aquell moment, sí que li podia permetre a la Generalitat estalviar, perquè ja tenia recursos i no li havies de donar la prestació, no? Vull dir, per tant, hi va haver coses..., també errors de la llei com aquest, que va ser un error doncs que va entrar en aquesta llei. Però, bé, s'hi va posar remei.

El tema de les entitats col·laboradores ja he explicat com ho veiem nosaltres. El sistema de concert podia promoure males praxis. Jo crec que aquí depèn del control. O sigui, aquí l'únic que hi pot haver és descontrol, perquè, bé, és això, s'ha de controlar que els diners siguin per al que s'ha de menester. I si una plaça està buida doncs no es pot facturar. Totes aquestes coses són bàsiques.

Ha pregunta't també, com la senyora Domingo, el tema dels contractes d'emergència, però ja li dic que no en vam fer cap. Les prestacions per a extutelats ja més o menys ho he comentat ara.

I el tema d'abusos. M'ha citat el tema de Castellans. Bé, sí, són fets molt greus i que també funcionen amb el tema del control. Jo crec que tenim uns serveis de protecció a la infància que han crescut molt, però no han crescut proporcionalment els sistemes de control. Perquè... I això, diguéssim, té una part justificada per al qui està, que el que vol és oferir el màxim de places i el màxim de serveis, però també necessita que hi hagi el màxim de control perquè ningú ho faci malament. I aquí és on hem de trobar la proporcionalitat, que jo crec que ha quedat doncs més gran.

Després, la senyora de VOX –què faig?–, que no hi és. *(Veus de fons.)* Sí. Bé, com que no hi és... Si mentre contesto arriba, l'hi contesto, i si no...

El senyor Garcia Berrio, que ha fet per part dels Comuns. Doncs molt d'acord amb el tema

Fitxer 09CIADGAIA7

de menors de sis anys. El que nosaltres vam promoure molt és l'acolliment familiar a tots, però sobretot als menors de sis anys, perquè aquí creiem que és on es produeix més una situació molt molt dura. Perquè a una criatura tan petita, quan li vas canviant els referents, perquè al matí hi ha un educador; a la tarda, un altre, i al vespre, un altre, doncs si per a un nen o nena de set, vuit anys, nou, ja és complicat, per a una criatura de pocs mesos, doncs és molt pitjor. I aquí s'ha d'actuar molt amb el tema de l'acolliment. He de dir, per la part positiva, que a l'acolliment amb criatures molt petites doncs hi ha més famílies que s'hi presten, i de vegades agafar una criatura més gran fa més respecte, perquè ja té uns hàbits i costa més, però, amb una criatura petita, també la part positiva és que hi havia més resposta a aquest acolliment.

Bé, la síndica de greuges. A la nostra època hi havia el síndic, el senyor Ribó. I ho recordo molt clarament com el senyor Ribó..., vam arribar a un acord. Línia directa amb el conseller –en aquell moment hi havia una..., del tema de la síndica per a infància, bé, adjunta, eh?, que hi havia en aquell moment–, línia directa amb els directors generals, amb un o l'altre, el que hi va haver en cada moment. I això ens va funcionar molt bé, perquè quan hi havia una situació, donar-hi resposta immediata. I, després, teníem unes reunions periòdiques. Però hi havia línia directa per donar-hi resposta, i això ho vam fer des del primer moment.

Un dels problemes amb el tema de desinstitucionalització, quin és? Doncs és el personal, perquè es necessita més personal per poder fer-ne el seguiment. Perquè en el moment en què deixes una criatura que segueixi en el seu àmbit familiar vol dir que hi has d'estar molt a sobre, perquè el problema que pots tenir... I aquí de vegades també és normal que als funcionaris que han de fer aquest paper els hi fa molt de respecte que, havent donat doncs el retorn a la família amb un seguiment, si després passés alguna cosa, que hi ha hagut un maltractament del tipus que sigui... Clar, és molt delicat això, eh? Vull dir que, per tant, també s'ha d'entendre la posició dels funcionaris en aquest cas.

Bé, i alguns temes que ha citat i hi estem d'acord, com la supervisió judicial, etcètera. Vull dir que, per tant, doncs agraeixo les seves aportacions.

La senyora Mónica Ríos, del Grup Socialista i Units per Avançar. Doncs és cert que hi ha temes que encara estan vigents amb els anys; hi fem pactes, però..., bé. Clar, és difícil, eh?, tot... Que aquests temes..., alguns costin molt, i és normal. Ara citava aquest dels infants que se'ls hi fa un seguiment, i és evident. Però també amb el que ha dit..., vull dir, estem molt d'acord amb el tema de l'àmbit municipal, la importància del contracte programa –que ja he vist que ha anat creixent amb l'actual departament també–, l'aposta per la prevenció. El tema de rotació de personal, que aquí és un problema, però ve molt lligat a l'equiparació salarial, perquè és cert que, quan una persona pot passar del departament social al Departament de Salut, doncs a la que pot ho fa, perquè, bé, també és normal que la gent vulgui tenir més recursos per viure, no?

Estem al cas dels canvis a la direcció general, relativament; no estem a sobre, però vull dir que ho anem seguint. I bé.

I, aleshores, a la senyora María Elisa García Fuster doncs dir-li que d'informes de l'Oficina Antifrau..., a la nostra legislatura no vam tenir ni cap denúncia ni cap actuació de l'Oficina Antifrau. I, de la mateixa manera que amb el síndic he dit que vam tenir una relació directa, teníem relació amb el director de l'Oficina Antifrau i també les portes obertes, perquè jo crec que la millor manera és la transparència, i això és el que es va fer.

També hi ha una cosa que vaig tenir la curiositat de mirar-la –m'ho vaig apuntar–: Comissió de Benestar Social, Família i Immigració; no vaig tenir cap sol·licitud de compareixença específica per cap tema de protecció de la infància al llarg de la legislatura. Comissió específica d'Infància: no vaig tenir cap sol·licitud de compareixença específica per cap tema de protecció a la infància al llarg de la legislatura. Sí que hi vaig comparèixer, però va ser a petició pròpia per presentar el pacte per a la Infància, per presentar tot el procés que vam fer per pactar la creació de la Comissió d'Infància, etcètera. I en el Ple del Parlament no vaig tenir cap interpel·lació específica per cap tema de protecció de la infància. En tot cas, van ser interpel·lacions generals que hi sortia algun tema d'infància. I això també, quan fas un repàs, vaig voler mirar-m'ho, i dius: bé, segur que pots millorar moltes coses i és seguríssim que moltes coses sempre les pots fer millor, si no, doncs malament, si a

la vida no pots veure que es pot fer tot millor. Però va ser també, quan ho vaig repassar..., també m'ha servit per a això aquesta compareixença aquí, per fer, allò, un repàs de com van anar les coses.

I, en tot cas, vostè, senyora García Fuster, ha dit temes que a mi doncs no m'agraden gens, com *el negoci con inmigrantes*, que ha dit, o informació... Vull dir, tot això, a la nostra època... Li puc dir que a les nits dormíem tranquils, eh?, que és el millor que et pot passar a la vida.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor Cleries. Ara, si la senyora Solés o el senyor Ortuño volen afegir alguna qüestió, tenen la paraula.

Anna Solés Franch (exdirectora d'Infància, Adolescència i Joventut)

Jo, només amb coses que s'han dit, generals, ja que hi som i em sento còmoda també per dir-ho, però és una qüestió poder molt, molt, molt tocant de peus a terra. Quan diem: els equips d'infància, que deia el senyor Cleries, de què depenen?, doncs si de l'ajuntament i són part funcional i part doncs una mica, diguem-ne, de la Generalitat i una mica doncs la part de l'entitat local, sí que jo crec que lo més important és que aquests equips, evidentment, han crescut en professionals. Però sí que jo crec que els plans de treball que fan, o han de fer, han de ser molt personalitzats, amb temporalitat. Jo crec que això és molt important per treballar bé amb les famílies i per detectar... Quan es fa aquesta prevenció que treballes des del risc, amb això que explicava doncs el senyor Cleries de la resolució de risc que es fa ara, doncs si tu treballes amb una temporalitat molt acotada, pots anar avaluant molt periòdicament i molt, molt, diguem-ne, molt, molt al detall, per si realment això segueix o no segueix. Només és això. Era una cosa com molt, molt, molt concreta.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies. Doctor Ortuño.

Josep Lluís Ortuño Cámara (exdirector general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència)

Sí; simplement, jo volia inicialment donar les gràcies pel to de la comissió, tal com ha comentat el Josep Lluís. Jo, personalment, venia preocupat, però veig que tot és constructiu, i això realment doncs s'agraeix, no?

I, simplement, fer un comentari sobre les entitats i els controls, que ja ho han comentat. Jo entenc que el tema de la burocràcia doncs és important, i s'ha de tenir burocràcia, però no sempre més burocràcia és més control. I dona la impressió de que, bé, el tema de burocràcia doncs va una mica a més. I també m'atreveixo a dir que els sistemes que hi han de seguiment doncs són com els de tota la vida, no?, es van passant d'una legislatura a una altra moltes dades, no?, però realment crec que seria interessant també avaluar sistemes de gestió i de control, també, que es fan servir doncs al sector privat i afegir-los i millorar, no?

Per tant, també seria interessant doncs fer models de control de gestió orientats a l'activitat; definir indicadors també efectius de gestió, i no tants indicadors de memòria, que cada any pràcticament són els mateixos, sinó fer realment una reflexió i fer indicadors realment lligats als projectes, als objectius i a la feina que es fa. I també sistemes d'auditoria interna. Jo ho dic així, que jo, quan estava, doncs ben bé era difícil saber qui controlava què en cada moment, no? Tot està com molt disgregat. Intentar fer uns sistemes més integrats de seguiment.

I també coincideixo amb el senyor Josep Lluís de que tot el tema de control s'ha de fer des de l'Administració, des de l'Administració pública. A la gestió potser hi ha moltes col·laboracions publicoprivades, que és positiu, però tot el tema de control s'ha de fer i s'ha de reforçar, i segurament també amb la digitalització, amb l'anàlisi de dades. Tot això s'ha d'evolucionar. La meva sensació quan fèiem aquelles memòries era com que les memòries sortien com..., bé, era complir amb els números, sempre els mateixos. Però, potser, si haig de fer alguna suggerència, doncs seria això, que s'ha de fer una reflexió de les dades, els indicadors i els models de seguiment, per sumar, per afegir i per millorar. I re més.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, doctor Ortuño. Ara seria el torn de repreguntes. Sí que els emplaço, si us plau, a cenyir-se, si és necessari, a alguna repregunta concreta sobre algun tema dels que s'han debatut, no a reobrir el debat. Alguna intervenció? *(Pausa.)* Senyora García Fuster. Alguna altra paraula? *(Pausa.)* Molt bé, doncs.

María Elisa García Fuster

Gracias, señor presidente. Gracias, señor Cleries. Efectivamente, a nosotros el tema de hacer negocio con la inmigración ilegal tampoco nos gusta absolutamente nada. Pero precisamente por eso he incidido en que ustedes poco –entiéndame cómo se lo digo, ¿eh?– podían aportar a esta comisión porque, en realidad, esta comisión es desde que han salido los informes de la Sindicatura de Cuentas y desde que han salido los informes de Antifraude, que hablaban precisamente de eso, de hacer negocio con la inmigración ilegal y de cómo unas empresas hacían negocio con la inmigración ilegal. Entonces, yo apenas le he hecho ninguna pregunta porque he entendido que, efectivamente, carecemos de ningún informe, ni de Sindicatura de Cuentas ni Antifraude, que implique la legislatura en la que ustedes estaban a la cabeza de derechos sociales. Entonces, poco podían aportar aquí. O sea, era solamente hacerle esta aclaración.

Gracias.

El president

D'acord. Doncs... *(Josep Lluís Cleries i González demana per parlar.)* Sí, sí, si us plau. Té la paraula el senyor Cleries.

Josep Lluís Cleries i González (exconseller de Benestar Social i Família)

Gràcies, president. No, només per dir-li que nosaltres, encantats de venir a comparèixer. Sempre que ens ho demani el Parlament de Catalunya hi estem a disposició. Però hem vingut perquè ens ho han demanat. Vull dir, per tant, i aquí estem. I amb molt de gust hem fet i hem repassat dades, que sempre és bo doncs remirar les coses. Però nosaltres els hi reitero que estem a la seva disposició per al que necessitin. I els hi agraeixo l'interès per tot el tema i per aquest debat i exposició i preguntes que hem tingut, perquè em sembla que és positiu.

I, per tant, doncs gràcies per tot.

El president

Molt bé, moltes... Acabaríem aquesta primera taula, no sense agrair, honorable senyor Josep Lluís Cleries, senyora Anna Solés, senyor Josep Lluís Ortuño, la seva presència i les seves aportacions i doncs la seva compareixença, en definitiva, avui en aquesta comissió d'estudi.

Moltes gràcies de nou.

I aixequem momentàniament la sessió.

La sessió se suspèn a... i es reprèn a...

Fitxer 09CIADGAIA8

El president

Hola, bon dia de nou. Reprenem la sessió de la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

Compareixences

365-00028/15 i 365-00029/15

I en aquesta segona taula tenim la compareixença de l'honorable senyora Neus Munté i Fernández i de la senyora Maria Mercè Santmartí. El procediment serà el mateix que en la primera taula: tenen vostès el temps que considerin per fer la primera intervenció; tot seguit, els diferents representants dels grups parlamentaris els formularan preguntes o consideracions per un temps de cinc minuts; tindran de nou temps il·limitat per respondre, i, finalment, hi haurà un breu torn de repreguntes, si és que s'escau, per part dels grups parlamentaris. Sense més preàmbuls, si els hi sembla, comencem. Per tant, té la paraula l'honorable senyora Neus Munté. Quan vostè vulgui.

Neus Munté i Fernández (exconsellera de Benestar Social i Família)

Moltes gràcies, president. Membres de la Mesa, diputats, diputades, molt bon dia. Soc aquí atenent amb molt de gust la petició de compareixença que han formulat els

diferents grups parlamentaris amb relació a la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat DGAIA. I, per tant, exposaré a continuació quines van ser les principals polítiques dutes a terme pel Departament de Benestar Social i Família, denominació d'aquell moment, en què vaig tenir l'honor de ser-ne consellera, concretament des del 27 de desembre del 12 fins al 5 de gener de 2016, i també respondré les preguntes que em vulguin plantejar.

Són tretze anys els que han transcorregut –són força anys. En tot cas, em basaré en les dades, en les informacions públiques, també en tot allò que m'abasti la memòria. Demano disculpes si algun fet no el puc relatar amb l'exactitud que voldria. I també intentaré anar seguint, en la mesura del possible, els objectius que vostès s'han marcat pel que fa a aquesta comissió, perquè crec que així potser serà una mica més concret i més fàcil de seguir.

Ens remuntem, per tant, als anys 2013, 14 i 15, marcats per un context de crisi econòmica i de restriccions pressupostàries. Veníem d'un context de recessió rellevant, on havíem d'aplicar una estratègia severa de consolidació fiscal, com a Govern, com a conseqüència de l'objectiu de dèficit que l'Estat marcava per a les comunitats autònomes. Un període també marcat per un alt nivell d'atur i manca d'ocupació, amb augment de les desigualtats socials, la qual cosa va ocasionar una gran tensió sobre els serveis socials i també sobre els seus professionals.

Els pressupostos del 2013 eren uns pressupostos prorrogats. Els del 14 es van elaborar encara en un context de crisi econòmica, però la despesa social, o la inversió social –que ens agrada més parlar-ne així, oi?–, es consolida com un eix vertebrador. I, amb l'objectiu de protegir els col·lectius més castigats per aquesta crisi econòmica, les polítiques de Salut, d'Ensenyament i de Benestar Social concentraven el 71,1 de la despesa disponible. Els pressupostos del 15, per altra banda, van reflectir la paradoxa d'una certa recuperació econòmica, però una menor previsió d'ingressos, fruit de l'empitjorament de les condicions del sistema de finançament autonòmic per part de l'Estat i també de la fixació d'un objectiu del dèficit també molt estricte. Dit de manera més col·loquial, els governs de l'època a la que m'estic referint van fer mans i mànigues per, malgrat aquest context, prioritzar la inversió social i allò que avui ens ocupa, la infància, on no només no es van produir

reduccions, sinó que el pressupost, ni que fos de manera tímida, va créixer. Per exemple, l'any 2013, el pressupost en matèria d'infància –pressupost prorrogat, com els deia–, 180,34 milions d'euros; el 2014, 182,03 milions d'euros, i el 2015, un pressupost inicialment aprovat de 187 i final de 191,56 milions d'euros.

Van ser anys també de molt diàleg i de molta negociació amb tots els sectors –i, en el cas que ens ocupa, el sector de la infància–, per tal d'estar molt a prop seu i conèixer de primera mà les seves necessitats, però també per avançar amb la màxima antelació possible les decisions que, com a departament o com a Govern, ens veiem obligades a vegades a prendre. I vull posar en valor que els acords que es van prendre en aquell moment, tant des d'un punt de vista polític com més econòmic o professional, doncs tenen, hi insisteixo, aquest valor perquè van ser fets en circumstàncies adverses. Però hi vam poder arribar perquè crec que totes les parts vam posar pel davant doncs aquesta necessitat d'avançar i, sobretot, l'interès general.

Voldria ara esmentar algunes dades que estan relacionades amb el primer objectiu d'aquesta comissió –la pressió sobre el sistema de protecció de menors i la subscripció consegüent de contractes d'emergència– per afirmar que en aquells anys el sistema de protecció no estava tensionat, com sí que ho ha estat en els següents anys, però, òbviament, presentava marges de millora. En base a les dades de les memòries del departament corresponents a aquests anys, els hi citaria només algunes dades. Per exemple, l'any 2013, els infants i adolescents en situació de desemparament amb mesura protectora eren 7.076; el 2014, 6.985; el 2015, 6.962. Per tant, xifres que es mantenien força estables. Si parlem de nouvinguts sense referents familiars, l'any 2013, 267; l'any 2014, 309; l'any 2015, 356. I permetin-me que torni, re, una miqueta enrere: quan deia «infants i adolescents en situació de desemparament amb mesura protectora», el seixanta ho era en família i el quaranta, en centre residencial, per tant, aquesta proporció del seixanta/quaranta. Dades molt més recents –consultava les d'agost de 2025 del propi Departament de Drets Socials– ens parlen de: infants i adolescents amb mesura protectora, 8.930; joves migrats sols, 2.335. I aquest percentatge d'acolliment s'ha invertit, i actualment quaranta en família, seixanta en centre residencial.

De fet, poder disposar de més famílies per a l'acolliment era un objectiu prioritari en aquell temps, també, del departament. Tant des de l'ICAA com des de les entitats que gestionaven aquest programa es van dur a terme accions d'informació, de sensibilització, de difusió. De fet, l'any 2014 recordo una campanya, no?, a través del 012, adreçada a cercar famílies que poguessin acollir infants, grups de germans o infants amb necessitats especials; campanyes que després, en els següents governs i períodes, s'han anat reiterant.

I, pel que fa al marc contractual, durant aquest període 2013-2015, la norma que regia la contractació de les administracions públiques era la llei de contractes del sector públic –la coneixen perfectament. I, en aquest sentit, i pel que fa a la DGAIA, tots els serveis que havíem de contractar, bàsicament a centres i a recursos residencials, es feia a l'empara d'aquesta llei. Es realitzaven licitacions públiques en règim de concessió, quan es tractava de centres o pisos, i contractes de serveis per a la resta: manteniment, neteja, etcètera. En tot cas, no vam realitzar cap contractació d'emergència, no en vam realitzar cap.

Sí que teníem una situació de risc d'infants, en part motivada per la crisi econòmica a la que abans feia referència, també per una major detecció de les situacions de risc degut a l'augment que vam poder fer, ni que fos petit, amb els centres oberts. També recordar que el Govern de la Generalitat en aquell moment va adoptar mesures extraordinàries per fer front a aquesta crisi, concretament, els contractes programa de l'any 2014, els contractes programa amb el món local. Vam incorporar el servei de centre obert estival com a nova línia d'actuació perquè els ajuntaments, però també les entitats, poguessin ampliar la seva activitat els mesos d'estiu i becar els infants i joves en situació de vulnerabilitat. Crec que vam ampliar unes dues mil places. També el 2014 es va fer una convocatòria extraordinària de subvencions per a entitats que tenien famílies en situació de vulnerabilitat amb fills a càrrec. I altres actuacions d'aquell Govern van ser el pla d'acció de lluita contra la pobresa, mesures contra la pobresa energètica i la crisi habitacional, accions contra la malnutrició infantil per garantir, com a mínim, un àpat diari a tots els infants a partir d'un protocol entre els diferents departaments –Salut, Ensenyament i Benestar Social–, o també, per exemple, l'increment de la partida pressupostària de les beques menjador.

Un altre aspecte que interessa a aquesta comissió és el cobrament de prestacions i mecanismes de control. En aquell moment, nosaltres, com a prestacions, fonamentalment en teníem quatre: les de menors d'edat en situació de risc, les prestacions per a famílies acollidores, també per a acollidors aliens –si bé aquesta la gestionava l'ICAA, l'Institut Català de l'Acolliment i l'Adopció– i les prestacions per a joves extutelats. Disposo de les dades per analitzar-ne doncs l'evolució o el

Fitxer 09CIADGAIA9

creixement, si bé, vist amb ulls d'avui, queda molt desfasat tot plegat. Però, en tot cas, les volia mencionar. I també, sobre els mecanismes de control, disposàvem dels que existien en les pròpies estructures organitzatives de l'Administració, lògicament, també la intervenció delegada en el si del departament; la Intervenció General, si el control l'exercia el Departament d'Economia, i, evidentment, els controls externs, com passa ara: la Sindicatura de Comptes o el propi Parlament.

Voldria explicar-los ara algunes actuacions en l'àmbit d'atenció a la infància, que podríem incardinar en l'objectiu de l'anàlisi de garantia de drets dels menors i millores en el sistema de protecció a la infància. Sé que en l'anterior compareixença s'ha parlat a bastament del pacte per a la infància, que es va signar el 19 de juliol del 2013. Jo només voldria fer-ne dues mencions, dues referències. Destacar l'amplíssim consens que va comportar –s'ha dit abans–: tots els grups parlamentaris presents, amb representació al Parlament en aquell moment, van subscriure el pacte, col·legis professionals, els agents socials i econòmics, l'Administració local, el Govern de la Generalitat. Malauradament, aquest consens ara no seria possible. I també destacar la bona valoració que va tenir internacionalment. El comissari europeu d'Ocupació, Afers Socials i Inclusió del moment, László Andor, va lloar precisament el consens que va generar el pacte i l'aposta que feia per la participació dels infants. I també va detectar àmplies sinergies amb la recomanació d'invertir en la infància, trencar el cicle dels desavantatges, que havia aprovat la Comissió Europea l'any 2012. Plataformes com Pincat, encara ara, fins i tot en la seva compareixença en aquesta mateixa comissió, han destacat la vigència del pacte –la vigència del pacte.

I abans deia: «Acords que vam poder assolir en aquella etapa.» El pacte, lògicament, va venir molt treballat per part del conseller Cleries i el seu equip. A nosaltres ens va pertocar fer la darrera ronda de contactes, no?, amb els grups parlamentaris i també doncs les darreres incorporacions en el redactat del pacte. És molt més l'evolució posterior i el desenvolupament, no?, i aquí la senyora Santmartí segur que els pot parlar molt sobre això. Però també van ser importants acords, per exemple, amb la Fedaia i altres entitats no federades de l'àmbit de la infància per incorporar mesures d'eficiència. Era un moment en què enteníem que això també era important. I van ser molts mesos de treball, però també es va poder assolir un acord que crec que va ser molt important.

Un altre aspecte que interessa i tracta aquesta comissió, sobre els casos de violència sexual contra la infància tutelada per la DGAIA. El juliol de 2013, i a partir d'una denúncia presentada per un menor, vam conèixer el cas d'un aollidor que havia abusat de sis menors tutelats. Havia estat família aollidora monoparental durant disset anys, sense que es detectés aquesta situació abans ni que existissin indicis dels abusos. Havia superat els controls inicials i també el seguiment, tant en visites presencials com telefòniques. És un fet que va tenir un gran impacte, com és lògic. Vam retirar immediatament la custòdia dels menors que encara tenia tutelats. Òbviament, aquesta persona va ser immediatament posada a disposició judicial. Va haver-hi un procés, va ser condemnada a presó. Vaig comparèixer públicament anunciant doncs un seguit de mesures, però, sobretot i principalment, per demanar perdó, per demanar disculpes, perquè enteníem que el sistema havia fallat i s'havia causat un mal molt gran a uns menors tutelats per la Generalitat de Catalunya.

I l'objectiu que ens vam plantejar és que, partint de la base que el risc zero no existeix, no existeix mai, no quedessin esclotxes en el sistema per on fets com aquests es poguessin colar i es poguessin repetir. Canvis que vam introduir en aquell moment? Doncs un test psicològic que detectava certes patologies pel que fa a l'excés, reforçament del control i del seguiment i també la reducció en aquell moment del nombre de famílies multiacollidores, eh?, que acollien diversos infants simultàniament. I això també amb molt diàleg amb els representants de les famílies acollidores, perquè, per una banda, dèiem que en necessitaven més i, per l'altra,

reforçaven els controls. Havíem de trobar un equilibri, i vam treballar doncs amb elles durant temps també, eh?

El darrer aspecte del que vostès han situat com a elements d'estudi, d'anàlisi i d'investigació, en definitiva, es refereix als possibles canvis que requereix la DGAIA, la dotació de recursos, etcètera. No sé si a mi em correspon parlar d'això. En tot cas, en les seves preguntes, i si els interessa, amb molt de gust ho faré.

Sí que voldria, per acabar, situar alguns dels reptes que ens vam trobar pel que fa al sistema de protecció a la infància que crec que continuen sent els mateixos, amb diferents magnituds, però els mateixos, que els anys posteriors al 2015 i fins i tot en l'actualitat. Hi ha una dada, que em sembla molt rellevant, de la Sindicatura de Greuges de Catalunya que estableix que el trenta-tres per cent de la retirada de custòdies ho són per negligència, desatenció o imprudència dels pares, seguida a molta distància per altres situacions de drogodependència, salut mental, etcètera. Per tant, sempre vam creure, i ho continuo creient, que és molt important dotar les famílies del màxim suport possible perquè puguin exercir la tasca parental en les millors condicions. Per tant, enfortir la prevenció de les situacions de risc, que és clau perquè aquest sistema de protecció funcioni i sigui eficaç, perquè la protecció dels infants comença molt abans i acaba molt després de qualsevol mesura protectora que es pugui emprendre. Per tant, com a repte, un sistema menys institucionalitzat, més preventiu, amb major suport a les famílies progenitores, però també amb més acolliment familiar per sobre del residencial. Res de nou, però hi volia insistir.

Destacar també que venim de grans consensos. He parlat del pacte. No tornaré a referir-me al pacte, però la mateixa llei de drets i oportunitats dels infants, l'LDOIA, també va ser una llei que el 2010 es va aprovar, si no recordo malament, per majoria absoluta. Bé, consensos que caldria recuperar. Això no vol dir amagar les febleses o els problemes que genera l'actual sistema, però un consens important per finalment donar compliment a allò que estableix la Convenció dels drets dels nens, i és que els infants són objecte de protecció, però també de drets. Un sistema que té uns magnífics professionals, als que cal escoltar, dels que no podem desconfiar, però és obvi que els hem de tenir ben formats, ben retribuïts. I, també, no oblidar la

distribució competencial entre diferents administracions, que exigeix molta coordinació, amb una menció especial al món local, que no només en l'àmbit de la infància, sinó del conjunt dels serveis socials bàsics, precisament perquè és des de la proximitat que es pot treballar més i millor, li recau una responsabilitat enorme. Li hem delegat unes responsabilitats enormes, no sempre amb els necessaris recursos per dur-ho a terme, i això, en l'àmbit del nostre sistema de protecció social –no només, però també en aquest–, és molt obvi i és molt evident.

Crec que, per no allargar-me més i per poder després respondre les preguntes que em vulguin fer, jo de moment crec que ho deixaré aquí. I resto a la seva disposició.

Gràcies, president.

El president

Moltes gràcies, honorable senyora Neus Munté. Tot seguit té la paraula la senyora Maria Mercè Santmartí i Miró. Quan vostè vulgui.

Maria Mercè Santmartí i Miró (exdirectora general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència)

Moltes gràcies, president. President, diputades i diputats, honorable Neus Munté, membres de la Mesa, companys presents a la sala...

Voldria, en primer lloc, agrair la creació d'aquesta comissió. Ho dic perquè, més enllà dels tres punts concrets succeïts en aquests darrers temps, com són la pressió sobre el sistema, la subscripció de contractes d'emergència, el cobrament de prestacions i mecanismes de control i els casos de violències sexuals, que són els principals –avui els faré patir perquè estic tocada de la gola–, posar també en valor que, dins de l'objecte d'aquesta, que es va crear aquesta comissió, hi havia analitzar la garantia dels drets de menors d'edat en el sistema de protecció i les millores en el sistema, estudiar possibles canvis que requereix la DGAIA i la dotació dels recursos necessaris i les eines necessàries. Per tant, és en aquest sentit que volia agrair la creació d'aquesta comissió, perquè jo crec que junts i en aquesta casa –i ho ha dit la consellera–, crec que més enllà de partidismes, ens hem de trobar per superar aquesta fase, que jo crec que tenim totes les persones que hem treballat en algun moment de la nostra trajectòria professional amb la infància, de diagnosi coincident

–tots coincidim amb el que li passa a la DGAIA, no?– i ser capaços de fer aquest salt i trobar junts unes pautes de tractament, amb el nostre gran objectiu, que és el benestar dels infants i adolescents a Catalunya, que, en definitiva, és complir i fer complir la convenció de l'any 89, que ens obliga a tots plegats: Administració i societat. Si ho vam aconseguir, com va esmentar la consellera, amb la negociació del pacte el 2013, penso que se'n sap molt més que fa tretze anys, i hauríem de ser capaços d'aconseguir ho.

Atenent a la petició de compareixent, intentaré, com a testimoni, fer-los una pinzellada doncs del que era la meua etapa, que va ser des del 7 de febrer del 2013 fins al 27 de gener del 2016. Els parlaré del que jo penso que més els hi pot interessar en referència a l'objecte. Però està clar que, com que hi haurà un segon torn... I, bé, sempre, mentre pugui anar recordant, em tenen a la seva disposició.

Permetin-me començar agraint als professionals, tant de l'Administració pública com de les entitats, i agents socials la tasca titànica que s'ha fet, es fa i es farà en les diferents condicions i moviments de la història d'aquest país i de la DGAIA i del departament, no?, massa sovint molt complicada. Sense la seva voluntat, el seu sacrifici i el seu empeny no hagués estat possible preservar-ho.

Per posar-nos en situació, i com ja s'ha dit també, la situació que teníem el 2013-2016. En aquell període, la Generalitat es trobava en dificultats econòmiques i es feia mans i mànigues, i hi havia una crisi general del país fins i tot per arribar doncs a aconseguir tenir les nòmines a temps per als treballadors. Vivíem un moment d'optimització al màxim i treballàvem, doncs això, per ser creatius, per ser eficients, per generar estratègies de futur. I, mentrestant, havíem d'anar superant el dia a dia com podíem, que no era poc.

En aquell moment, també val a dir, no hi havia l'univers que hi ha ara de les xarxes socials. La infància, en aquest sentit, era una altra de la que tenim ara. Hi havia el Facebook, hi havia el Twitter. Nosaltres anàvem amb BlackBerry, per situar-nos, no? Fins i tot vam fer una instrucció on avisàvem dels riscos d'internet per als nois que estaven en centre i els nens que estaven en família, en acollida, explicant-los doncs els horaris i que fiquessin filtres en els ordinadors de casa i dels centres.

També s'ha dit: no hi havia una entrada important de menors no acompanyats. Hi havia sigut abans, amb menors procedents de Romania, però a la nostra època no n'hi van haver. No teníem sobreocupació al sistema; teníem sobreocupació de determinades places i tenien places buides a altres llocs, en centres. Per això vam crear aquesta comissió que ha esmentat la consellera i vam treballar tant amb la Fedaiia com amb les entitats no federades per implementar mesures d'eficiència: unificar els mòduls, optimitzar la gestió de places, adequar l'ús de gestió dels recursos públics que ja teníem en sanitat i educació. Vam crear una comissió de seguiment i vam fer noves reunions, i, a partir d'aquí, doncs vam signar un acord, pel qual jo també vaig comparèixer en aquesta casa el 2014 per donar-ne raó i explicar una mica el que havíem aconseguit amb aquest protocol, amb aquest acord. Si bé, a part de parlar del model de finançament, també vam acordar continuar i treballar el model d'atenció. I llavors ens anàvem reunint mensualment o cada dos mesos per anar doncs treballant amb les entitats i també amb personal de centres propis per anar avançant en aquest sentit.

En aquell moment –ho ha dit la consellera–, la relació acolliment, en família era seixanta/quaranta. Acabàvem d'agafar de la legislatura anterior el programa de «La meva família m'acull», i en aquell moment l'acolliment en família extensa, si consulten compareixences o les memòries, per exemple..., havien passat de 410 atesos, el 2011, al 2014 a 1.091, havíem triplicat pràcticament els acollits en família extensa. En definitiva, en aquell moment no vam necessitar contractes d'emergència i no teníem saturació en el sistema. La nostra estratègia en aquells tres anys es basava en que no podíem protegir la infància si no treballàvem les tres pes, que en diem: la prevenció, la protecció i la participació.

Pel que fa a la prevenció, vam iniciar un esforç ingent en empoderar el que suposava treballar el risc a la comunitat i amb les famílies. Nosaltres creïem que tota la inversió que féssim en el sistema, en les situacions de risc, era que prevenia l'entrada de l'infant o adolescent en el sistema de protecció en un futur. Crear entorns saludables a l'inici del problema evitava el desenvolupament d'aquell problema, que fos més greu en un futur. En aquell moment, segons la definició que hi havia fixada, l'únic servei d'intervenció socioeducativa que hi havia en el medi era el servei de centre

obert, que estava a la cartera de serveis i era per atendre infants de tres a divuit anys que requerien suport assistencial o formatiu.

El que vam fer va ser mapejar tot Catalunya per conèixer la disponibilitat de places i de models d'intervenció. Vam visitar-ne moltíssims per conèixer els projectes dels centres oberts i vam treballar amb el mapa de recursos i amb l'anàlisi de tendències. I en aquell moment doncs vam detectar que el model era molt heterogeni, que la diversitat de la població atesa era molt gran –també s'atenien infants que no estaven en situació de risc–, la franja prioritària era de sis a dotze anys, l'atenció socioeducativa estava centrada en els infants i hi havien diferents realitats territorials, diversitat en la gestió i una manca d'un model de finançament adequat i sostenible. Vam pensar que teníem un model normatiu per treballar un nou model més enllà de la cartera de serveis, perquè la LDOIA, la Llei 14/10, a l'article 102 ens definia i ens conceptualitzava les situacions de risc, i a l'article 104, les mesures d'atenció social i educativa davant d'aquestes situacions. Llavors vam cercar un nou enfocament, que va acabar consolidant-se com el nou model d'intervenció socioeducativa, que incloïa la possibilitat d'un servei de centre obert itinerant, per una banda, per cobrir tot lo que eren les zones de demografia molt baixa i de gran extensió, per estar la intervenció socioeducativa a totes les franges de zero a divuit anys, inclosa la franja de zero a tres.

Fitxer 09CIADGAIA10

Atendre les seves famílies. O sigui, no atendre només els infants i adolescents, sinó el seu medi i les seves famílies. I dotar-los de recursos com a unitat bàsica de convivència i desenvolupament dels seus membres.

Un moment, hauré de... És que avui estic refredada. Un *clínex*. Me n'he portat, ja està. Perdoneu, eh? Crec que tinc al·lèrgia, també. Disculpeu.

Bé, doncs en aquell moment el que fèiem era mantenir allò essencial, que era el centre obert que estava a la cartera de serveis, i crear un model més flexible i adaptat a les necessitats del territori. Tot i les discrepàncies, era una mica com el model de sanitat, en què amb un mateix equipament hi podia haver-hi diferents serveis i especialitats. Vam iniciar una sèrie de plans pilots com el tractament especialitzat de

suport a les famílies, amb teràpia a les famílies, per donar compliment a l'article 12 i 13 de la LEDOIA, el suport escolar amb el Departament d'Ensenyament, amb atenció individualitzada als nois que estaven en centre i amb família extensa, i també el que en dèiem prevenció en general, que ens demanava l'article 74 de la LEDOIA, que era que amb el Departament d'Interior en aquella època fèiem xerrades sobre drogues, conductes discriminatòries, violència masclista. Una mica les temàtiques que en aquell moment podien afectar els infants i adolescents tutelats. Vam crear i potenciar eines pels professionals. Hi havia el servei Sínia, que si miren les memòries d'aquella època, cada any s'anaven introduint més fases i més documentació perquè es pogués treballar des d'aquesta forma d'una manera totalment complexa. Vam crear o vam posar, jo no ho sé. Hi ha coses que no recordo si les vam anar dotant d'utilitats o ja hi era. Hi havia el RUMI, que era el Registre unificat de maltractament infantil, que era interdepartamental, i allà dintre hi vam posar aquest simulador com a eina destinada als professionals i a la ciutadania per poder diferenciar les situacions de risc o de maltractament i assessorar l'actuació més eficient que s'havia de fer. Vam treballar la interdepartamentalitat en l'abordatge. Hi havia protocols amb diferents departaments per detectar les situacions de risc amb diferents departaments i en vam crear de nous. I tot això seria una mica la mare, el naixement de després les taules territorials, la Taula Nacional d'Infància. També vam potenciar la Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil, la UDEPMI, que tenia 24 hores al dia, set dies a la setmana –això entenc que continua sent-hi– la infància a través del 116/111.

Pel que fa a la protecció, en aquella època teníem un sistema ben dimensionat respecte a les necessitats d'aquell moment. Més enllà de treballar amb la FEDAIA, com he dit abans, tot el que era el model, també teníem el projecte marc de centres i el pla de qualitat Bones Pràctiques, que es treballava amb directores de centre i directores tant de centres propis com centres extrems amb la direcció general. Allà es va fer una proposta de millora de les ràtios –sobretot per als centres que tenien infants i adolescents amb trastorns de conducta–, la millora de la remuneració i la formació especialitzada, que es veia tan necessària en aquell moment. També per evitar, i s'ha dit abans, una mica la rotació i la pèrdua de referents que en aquells moments ens començava a preocupar als centres. Cercàvem com garantir els drets

dels infants i adolescents, sent eficaços en determinats moments i sent eficients una mica a nivell global del sistema.

Pel que fa a l'acolliment en família aliena, es va redactar [03:36], un treball de professionals conjunts i la DGAIA per evitar que els infants de 0-6 entressin en els centres, així com la cerca de famílies professionals –ho ha dit la consellera–, però també pels infants amb necessitats especials, els grups de germans i els adolescents. Perquè els professionals demanaven que no anessin al centre i que poguessin estar en família i realment ens costava molt de trobar aquest tipus d'acolliment. I pensàvem que l'acolliment professional podia donar-nos aquesta cobertura. En aquell moment, com he esmentat, teníem el programa d'acolliment en família extensa que ens estava donant els millors resultats a nivell socioeducatiu. També teníem en funcionament el programa Educant en Responsabilitat, que treballava amb la intervenció educativa i de mediació a menors de catorze anys que tenien conductes que podien ser delictes quan fossin adults, per donar compliment al capítol IV del títol IV de la Llei 14.

Finalment, un cop arribats al final del sistema de protecció, teníem l'acompanyament dels joves extutelats fins trobar recursos adequats d'autosuficiència. A la nostra etapa, aquest acompanyament econòmic anava lligat a l'índex d'implicació del extutelat i les seves garanties d'èxit. No estava externalitzada la gestió i estava sotmès a un rigorós control per part dels professionals que portaven aquest pla. També s'ha de dir que era una xifra absolutament controlable, res a veure amb les actuals, i la proporció nacionals-estrangers era de 60-40. Per tant, estem parlant d'un moment molt diferent d'ara. Aquest servei el que volia era fer aquest acompanyament en el procés maduratiu del jove que havia estat tutelat per la Generalitat, acompanyant-lo, assessorant-lo o orientant-lo en la formació. El que dèiem, el PTI, un programa de treball individual. Dins, tenia un programa d'habitatge, que oferia habitatge temporal al jovent que tenia un PTI. Hi havia serveis de pisos de setze a divuit anys, de més de divuit anys. Hi havia programes que estaven vinculats a la inserció laboral i el servei d'acompanyament especialitzat a joves tutelats i extutelats, que era un servei que funcionava a Barcelona des de l'any 1998 –després també es va crear, si no recordo malament, a Girona–, que era un acompanyament en medi obert. Sense haver-hi temes residencials, s'acompanyava

sobretot a menors immigrants que havien arribat i que no tenien documentació que poguessin accedir al món laboral, se'ls acompanyava perquè poguessin trobar pis, perquè poguessin accedir als menjadors col·lectius. Sense entrar al sistema, era un servei que es podia donar des de fora.

També hi havia els centres de programes territorials. Ara deuen tenir la web, perquè en aquell moment havien de venir, els havíem d'explicar tot el que faria el servei de joves. I allà hi podien veure els programes de formació, el que era el suport econòmic, l'acompanyament jurídic, la intervenció sociolaboral, les prestacions econòmiques, el suport psicològic, etcètera. Hi havia el via laboral, que afavoria això, que el jove executés el seu programa de maduració pensant, doncs, en trobar feina, emmarcant des de si havia de ser un PQPI, de l'època, o bé potser era un infant o un jove que ja podia fer una carrera professional. Una carrera superior, volia dir. Teníem les beques de la Fundació La Caixa, que donava suport econòmic a les persones que després de formació obligatòria podien arribar a fer una formació universitària.

En aquell moment també vam aprovar, desplegant l'article 30 i 117 de la llei, el 169/2015, que facilitava a les persones adoptades, extutelats i extutelades, a conèixer els seus orígens biològics. I vam posar en marxa dins de l'àrea un servei per facilitar aquesta formació. També teníem el programa de mentoria social, que acompanyava als joves extutelats, a infants i joves. I adreçats a joves que cercaven feina, teníem quatre programes diferents, que si després em pregunten ja hi entrarem.

Faig una pinzellada també, al final, amb la participació. Hem dit la prevenció, la protecció i la participació. Nosaltres teníem l'encàrrec de fomentar la participació tant per la llei com perquè ja s'estava iniciant tot el Pacte per la Infància i crear un Consell Nacional d'Infants i Adolescents de Catalunya. Aquest consell nacional havia de tenir una representativitat àmplia de gènere, de persones amb col·lectius més vulnerables, d'edats, i nosaltres ens vam basar molt amb el funcionament dels consells territorials que ja existien a Catalunya. Vam fer el Decret 200/2013 de Consells de participació territorial i nacional i adolescents de Catalunya. I vam començar a introduir la figura dins del que havien de ser les seves obligacions

futures, que havia de ser una comissió sectorial de la Comissió General de Serveis Socials, de la Comissió de Seguiment del Pacte, de la Taula Nacional d'Infància, etcètera. I el 20 de novembre del 2014, coincidint amb el Dia Mundial de la Infància, amb el molt honorable president en aquell moment, Artur Mas, doncs, quaranta-tres infants i adolescents de vuit a disset anys amb autorització dels seus pares van ser escollits i vam fer la constitució al Palau de Pedralbes per donar-li la transcendència que li corresponia.

Vaig acabant. Se n'ha parlat i potser, per anar més ràpid –crec que anem de temps una mica ja de per sobre–, una mica el que va ser el Pacte per la Infància. S'ha dit abans, va tenir unes etapes consultiva i participativa. Nosaltres vam arribar a la negociadora, vam fer la part final. A mi em sembla que vam negociar amb les federacions de municipis. No ho tinc clar, això no ho recordo, però el que tinc segur és la dels grups parlamentaris, perquè vam venir en aquesta casa diferents vegades per arribar a acords. I el 19 de juliol del 2013, més de setanta-cinc [#09:10] el molt honorable president, i també ho vam voler fer al Saló Sant Jordi per donar-li la rellevància social i política i solemnitat que pensàvem que en aquell moment requeria. Detallava la necessitat que s'havia d'haver arribat a aquest pacte i tenir un marc conceptual i d'aplicació i uns principis. Tenia quatre eixos que no m'entretindré a relatar, que suposo que els n'han parlat a la comissió anterior. I el que sí que a nosaltres ens va tocar, més enllà de fer aquesta negociació final i la signatura, va ser el Pla d'atenció integral, que una miqueta tenia una part estratègica, que era un enfocament estratègic de tot el que havien de ser les línies de treball. Es van crear set grups de participació, que es feien reunions, *brainstormings* allà a la direcció general, amb els *Post-it* a les pissarres, etcètera, i es va anar treballant com aquest marc conceptual, aquest que havia arribat a aquest acord tan gran en aquesta casa i en aquest país, de dir: com podem anar implementant aquest pla? I es va fer un enfocament estratègic per a un període plurianual i una planificació anual, que en el nostre cas va ser la del 2015. He vist a la web del departament que també hi ha la del 2016. Ja no recordo si nosaltres la vam deixar feta o no, perquè vam marxar el gener del 2016, i després suposo que s'ha adquirit una altra fórmula per seguir fent aquesta planificació.

El que per a nosaltres era molt important era que, més enllà d'objectivar, de posar indicadors, de posar memòria econòmica, d'alguna manera fer-lo mesurable, hi havia una comissió de seguiment del pacte que tenia l'obligació de reunir-se com a mínim un cop a l'any. En aquella època la vam fer semestral. Fèiem reunions de quatre hores. La primera també ens la van deixar fer al Saló de Sant Jordi per donar-li aquesta solemnitat. I allà, sobretot els grups parlamentaris, ens anaven mesurant les mesures, perquè hi havia indicadors econòmics, indicadors operatius, indicadors de resultats... Doncs ens anaven preguntant. Jo crec que junts fèiem avançar aquest compromís de tota la Generalitat, perquè finalment, quan se signava i s'arribava a l'acord, això arribava a anar a la llei de pressupostos i cada departament certificava que compliria en aquelles mesures tots aquells objectius que allà estaven d'alguna manera fixats. I bé, nosaltres pensàvem això, que cada any s'hauria d'elaborar aquesta planificació. I és això, suposo que les persones que ens han seguit després, d'alguna manera o d'una altra, han tingut, doncs aquest objectiu. Potser no n'hi han dit igual, però entenc que, com a professionals que són, ho han seguit implementant. Finalment, dir-los això, que tant el pacte com el Pla d'atenció integral es va editar en lectura fàcil, perquè també tot el Consell Nacional d'Infants i Adolescents –perquè n'hi havien de disset, però també n'hi havia de vuit–, poguessin entendre aquestes coses que fèiem els adults, que en algun moment els podia semblar complicat.

També tinc conclusions i recomanacions, però penso que potser és millor fer el torn de preguntes, president, i després ja qualsevol cosa.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora Sanmartí. Tot seguit passem al torn d'intervencions dels grups parlamentaris i comencem, en nom del Grup Parlamentari de Junts, amb la intervenció de la senyora Ennatu Domingo i Soler. Quan vostè vulgui.

Ennatu Domingo i Soler

Gràcies, president. En primer lloc, vull agrair a l'honorable senyora Neus Munté, a la senyora Maria Mercè Sanmartí la feina feta al capdavant del Departament de Benestar Social i Família del 2012 al 2016.

Les propostes que ens han fet de manera general les hem tractat en aquesta comissió d'investigació al llarg d'aquests darrers mesos i les treballarem, evidentment, per poder elaborar les conclusions del treball que fem en aquesta comissió. I crec que cal destacar aquesta atenció que cal fer en enfortir la prevenció i també treballar més pel retorn dels infants a les seves famílies d'origen per entendre un sistema menys institucionalitzat de l'atenció a la infància.

Però a mi m'agradaria contextualitzar la feina que fem en aquesta comissió, perquè crec que aquesta comissió d'investigació s'ha creat arrel de l'informe de la Sindicatura de Comptes que presenta indicis de greus irregularitats en la contractació pública i l'adjudicació del servei d'acolliment de la infància i adolescència per part de la DGAIA, i que posa un període de temps molt concret. Aquests fets ocorren del 2016 al 2020. Nosaltres sabem que vostès ja no estaven al capdavant del departament, però era important que també poguessin comparèixer per donar-nos una visió molt més clara i plena de la funció o de la feina que ha estat fent el departament en els darrers anys. Vostès ja han esmentat que no es van tramitar contractacions d'emergència durant el període que van estar al capdavant del departament. Per tant, no preguntaré de nou aquesta pregunta, que és precisament a l'arrel del conflicte o del problema que ens porta en aquesta comissió.

En segon lloc, quan vostès van estar al capdavant del departament, sí que ens agradaria saber si es van tramitar expedients de reconeixement extrajudicial de crèdit. Evidentment es van fer molts canvis del 2012 al 2016. Ens agradaria saber-ho, i també ho ha esmentat, que el context econòmic era precari.

En tercer lloc, i crec que també arrel de les intervencions que hem tingut prèviament del conseller Josep Lluís Cleries, del 2011-2012, ell ens explicava que les places eren de 2.700 a 2.900 i vostès han esmentat que –si no m'equivoco– en el seu moment hi havien 7.000 places, 6.000 places. Aquí hi ha hagut un augment de places.

Fitxer 09CIADGAIA11

Ens agradaria saber com van dimensionar els serveis l'augment del volum de persones o de menors tutelats per la DGAIA, però també ens agradaria que ens

poguéssiu explicar les ràtios, si ens poguéssiu donar més dades concretes i també els preus de les places. Tot això està a la memòria del departament, però també ens agradaria saber la seva perspectiva en el fet de si van ser vostès que van dimensionar i si es va fer algun esforç per dimensionar els serveis. Han parlat que el sistema no estava tensionat, però que ja es veu un augment significatiu.

En quart lloc, també ens agradaria saber si els mecanismes de control de les prestacions –vostès només en gestionaven quatre–, si en el seu moment vostès van veure si aquests mecanismes de control eren suficients. Evidentment, a partir del 2016 comencem a veure un augment de volum de diverses prestacions que tampoc han estat coordinades del tot.

I per acabar, també si ens poden explicar l'impacte de les mesures d'eficiència que van treballar amb les entitats. Crec que això és molt important, precisament perquè el motiu pel qual estem fent aquesta feina és per millorar el sistema d'atenció a la infància i també la coordinació entre les entitats. I si vostès van treballar mecanismes indicadors d'eficiència, crec que és molt positiu, i si ens poguessin desenvolupar això i explicar, doncs, si van poder veure l'impacte d'aquestes mesures quan vostès estaven al capdavant del departament. FEDAIA, que és una entitat que heu esmentat, van venir a comparèixer en aquesta comissió com a experts i també van parlar de la LEDOIA i que hi havia moltes de les reivindicacions que es porten arrossegant des del 2010 i, per tant, potser també si poguéssiu aprofundir, doncs, a explicar-nos quines d'aquestes mesures que es porten reivindicant van intentar impulsar i si van aconseguir que s'aprovesin.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, diputada. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, té la paraula l'honorable senyor Joan Ignasi Elena Garcia. Quan vostè vulgui.

Joan Ignasi Elena Garcia

Doncs moltíssimes gràcies, consellera, i també l'exdirectora, per les seves pedagògiques explicacions i també per contextualitzar les coses en cada moment,

cosa que, coneixent la consellera, no em sorprèn que hagi fet una intervenció pedagògica, sincerament. I agraiïm, doncs, que hagin vingut i que vinguin a explicar-nos a una comissió que té aquesta vocació d'analitzar les mancances, els errors que s'hagin produït en la gestió i també a fer propostes.

Sabem que és un sistema que ve de fa molts anys i que ha anat evolucionant. I jo volia començar justament amb això i amb la qüestió dels abusos, perquè els abusos s'han anat detectant en la mesura que ha anat millorant el sistema. El departament, i també en l'àmbit d'Interior, a la societat en general. I per tant, en aquest sentit, conforme han anat passant i s'han anat visualitzant i veient situacions, els governs han anat reaccionant i incorporant més mesures. I a mi m'agradaria –que em consta que la senyora Sanmartí coneix bastant el treball que s'ha anat fent en aquest àmbit– que valorés com veu aquesta evolució que hi ha hagut fins avui, en particular de Barnahus i altres mesures que s'han anat adoptant des del propi departament per posar el termòmetre a la prevenció i la detecció d'aquesta xacra. Que no és una xacra que es produeixi en l'àmbit dels menors tutelats, es produeix a la societat en general. Naturalment, ells són molt més vulnerables i en som les administracions més responsables. Em consta que des de sempre s'ha anat augmentant i incrementant la ciència per garantir aquesta millora i per això m'agradaria també que el valoressin des d'aquesta perspectiva, no només de la seva gestió, sinó fins al dia d'avui. És a dir, que ha estat una evolució al llarg de les gairebé dècades, diria.

També, des de l'experiència seva i el coneixement que tenen del departament i de la direcció general, quin impacte pot tenir incrementar per deu el nombre d'usuaris? Per cert, que són usuaris que no els trien ni decideix que existeixin el departament, sinó que n'és receptor i obligat a la gestió d'aquesta situació. Quin impacte creuen, per exemple, quant a la contractació? El nombre de persones que es necessiten per gestionar aquesta situació. L'administració i les pròpies entitats cada cop es van veure altament desbordades. Per exemple, el 21 es va externalitzar el sistema de gestió i control de seguiment. Segur, segur, segur, tindrem l'oportunitat en el seu dia de saber-ho, és perquè no hi havia un altre remei, perquè la màquina administrativa no engolia, no podia donar resposta a aquesta situació. És clar, abans s'ha dit i en general tots preferiríem que aquest seguiment i control es fes des de la pròpia administració, seria l'ideal, però hi ha contextos i conjuntures que existeixen i a les

quals cal donar resposta. I em sembla que això també és un element a valorar i en la mesura que vostès en tenen una molt bona experiència, perquè van estar assumint aquest privilegi i alhora aquest repte, que no és menor, doncs també la seva opinió.

També una altra consideració en el tema d'acolliment i de nens institucionalitzats. Quines mesures creuen que poden ser útils i efectives per promoure que hi hagi més acolliments? I, en aquest sentit, tots els departaments. Em consta que posteriorment la directora també en un altre àmbit hi va treballar, però no és fàcil, no és fàcil. I en aquest sentit, és un repte que tenim com a societat. I una qüestió que li pregunto a tots els compareixents, siguin responsables polítics o no. Tres preguntes. Una és les EAIA, com les estructurarem? En aquests moments són depenents dels ajuntaments, però hem de garantir que hi hagi una cohesió a tot el territori i que a tot arreu tinguin la mateixa qualitat de servei o la mateixa quantitat de servei. Mantenir l'autonomia local. Com ho fem això? L'altre és sobre el desemparament, és a dir, ho ha de dictar un jutge? Sabent on som, és a dir, que potser avui et donen per d'aquí a un any i, per tant, això està molt bé escrit, però després la realitat ha de ser efectiva, és a dir, realment el sistema judicial avui és capaç de donar resposta immediata, com fa falta que sigui en aquest sistema? I finalment, ha parlat de crisi econòmica, etcètera. És a dir, de disminució de recursos al conjunt del sistema públic, al conjunt del país. Quin impacte va tenir quant a places, coses que s'haurien pogut fer i que potser ens haurien preparat millor? És a dir, que quin impacte va tenir això? Que era un context que és conegut per tothom de crisi econòmica, que va directament relacionat posteriorment amb una davallada dels ingressos de les administracions públiques.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari Popular, té la paraula la excel·lentíssima senyora Lorena Roldán i Suárez. Quan vostè vulgui.

Lorena Roldán Suárez

Moltes gràcies, president. Agrair a la consellera Neus Munté i a l'exdirectora, la senyora Sanmartí, per haver vingut avui també en aquesta crida que hem fet des d'aquesta comissió d'investigació i haver fet també aquest esforç de remuntar més

d'una dècada per explicar-nos amb molts detalls com es gestionava tot el sistema de protecció de menors en aquell moment.

És cert que no era un moment tan tensionat per la configuració de la societat com el que tenim ara, però sí que és veritat, i així ho feia també palès l'exconsellera, que era un moment de crisi econòmica amb retallades i que, per tant, també van patir, doncs, una situació complexa a l'hora de gestionar, doncs, aquesta manca de recursos amb uns pressupostos que estaven prorrogats, etcètera. Per tant, la situació no era fàcil en aquell moment i jo sí que vull ressaltar, igual que ha passat en l'anterior compareixença, que en aquesta etapa, com en l'anterior, no es va fer servei o no es va haver de recórrer al procediment d'urgència pel tema de la contractació pública. I per tant, crec que posa de manifest que potser en l'etapa posterior, doncs, totes aquestes deficiències i aquestes alertes que detecta la Sindicatura de Comptes, especialment en els procediments de contractació que es van triar, doncs no responien a necessitats del sistema, sinó en d'altres que, insisteixo, ja esclareixem al llarg d'aquesta comissió d'investigació i també en els llocs corresponents, insisteixo, en què hi ha una investigació en marxa i que seran ells els qui determinin com és. Però sí que és veritat que a nosaltres no ens deixa de sobtar que aquest mecanisme no s'hagués utilitzat en anteriors ocasions.

Jo vull parlar del cas dels abusos i la senyora Munté ens parlava d'aquest cas tan colpidor de Castellidans i com es van detectar aquestes esclatxes del sistema. Hi ha un altre cas, també posterior, que esclata al 2016, que és el cas Trinity, que afecta també el període anterior, en què també hi havia una xarxa de pederàstia que actuava a tot Espanya, però també aquí a Barcelona, i on sembla ser que almenys entre sis o set nens també estaven sota la tutela de l'administració. Això ho dic més que res perquè parlàvem de detectar aquestes esclatxes al sistema. Evidentment, és molt complicat. Evidentment, sempre trobarem algun cas, malauradament, d'aquesta magnitud. Però sí que a mi m'agradaria saber, més enllà que vostè ens deia que sobretot el que van fer va ser demanar perdó, si també o si d'alguna manera es van assumir responsabilitats polítiques. No sé si hi va haver alguna dimissió, tant en un cas com en l'altre. Ho dic perquè ara aquí hem vist també un cas molt delicat amb una menor també que va acabar en mans d'una xarxa de pederàstia, amb un monstre –perquè no té un altre qualificatiu– que acaba d'acceptar una condemna de

83 anys de presó. I jo no he vist que hi hagi cap assumptió de responsabilitats. No hi ha hagut cap dimissió i a mi la veritat és que em sorprèn i sí que m'agradaria saber com es va procedir en aquell cas, justament amb el cas de Castellldans, que va ser el que va afectar quan vostès estaven al capdavant del departament.

Vull parlar també de les ajudes als extutelats. No sé si en aquell moment van detectar que podien ser un focus d'irregularitats si això no es gestionava de manera correcta, si no n'hi havia prou fiscalització. No sé com es feia, com era la manera de fiscalitzar aquestes ajudes, si potser es van trobar amb algun cas en què s'estava donant una ajuda que ja no corresponia, si hi havia algun termini per detectar, i insisteixo, si hi havia alguna qüestió administrativa que no s'havia detectat. Ho dic perquè també amb aquestes investigacions que s'estan seguint ara per l'Oficina Antifrau i també amb la Sindicatura de Comptes, el que hem detectat és que moltes vegades estaven donant ajudes a persones que ni tan sols estaven ja residint aquí a Catalunya i que no sabien ni tant sols que estaven cobrant aquestes prestacions. No sé si en el seu moment, doncs, aquestes situacions es donaven o no, i en tot cas, sí que insisteixo en preguntar com es feia aquesta fiscalització d'aquestes entitats del tercer sector, que ja hem dit abans que fan un paper imprescindible, sobretot amb el tema de drets socials. Però és veritat que ens hem trobat amb alguns casos concrets en els quals sembla que tenim uns diners que s'han perdut. També em preocupa perquè amb la darrera auditoria que ha fet el mateix departament, el mateix govern, s'han detectat precisament aquests expedients que no s'havien pagat de forma oportuna. El que detecta aquesta auditoria és que és per una manca de personal. A més a més, aquí hem hagut de fer un decret en aquest Parlament per tal que aquests diners no es retornin. Son diners que s'han atorgat i que hem perdut, cosa que nosaltres no acabem d'entendre, però bé. Llavors, insisteixo, és veritat que el sistema no estava tan tensionat com està ara, però si d'alguna manera es van trobar amb alguna situació similar en aquest cas i, si se la van trobar, doncs com es va abordar la qüestió.

I ja per últim, que estic fora de temps –perdoni, president–, també volia preguntar pel tema de la retirada de les custòdies. Nosaltres aquí seguim un sistema purament administratiu. És veritat que hem rebut alguna proposta per part del govern, fins i tot, i també per part per part del Col·legi d'Advocats de Barcelona, amb la seva àrea

específica, que això es faci a través o mitjançant l'aprovació judicial. En d'altres comunitats autònomes el que hi ha és un equip especialitzat de juristes dins de la pròpia direcció d'Infància. I m'agradaria saber també quina és la seva opinió al respecte.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies. La diputada García Fuster s'ha excusat. Per tant, passàriem al torn d'intervenció del Grup Parlamentari dels Comuns. Té la paraula el diputat Andrés Garcia Berrio. Quan vostè vulgui.

Fitxer 09CIADGAIA12

Andrés Garcia Berrio

Gràcies, president. En primer lloc, agrair la compareixença en el dia d'avui de la exconsellera de Benestar Social i Família Neus Munté i Fernández i, per un altre costat, de l'exdirectora general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, Maria Mercè Santmartí. Considerem que aquesta comissió d'investigació ha de servir no només per esclarir els fets relatius a les irregularitats denunciades i detectades, que s'estan investigant, sinó que a més a més també ens ha de permetre fer una aturada i fer una mirada àmplia al sistema de protecció de la infància i específicament dels darrers quinze anys. Llavors, jo crec que en aquest sentit les seves aportacions són molt importants.

Una reflexió que també he fet als anteriors compareixents té a veure que en el seu moment es va fer el Pacte Nacional d'Infància, que incorporava elements que podrien haver suposat un salt qualitatiu en moltes qüestions, però d'alguna manera la reflexió que fem és que per un motiu o un altre no s'acaba de poder implementar i donar una solidesa necessària i fonamental al sistema de protecció a la infància. Evidentment han vingut reptes de creixement del sistema, que ja s'han comentat. Per un altre costat, també entenem que hi ha dificultats que són intrínseques, però sí que volia preguntar-los per alguns elements que ja s'apuntaven en aquell moment,

que potser no s'han assolit de manera suficient, i conèixer la seva opinió en relació a les possibles mesures que es podrien implementar.

També jo crec que aquí hi ha una reflexió de fons que té a veure amb la centralitat que se li dona a aquesta direcció general, a tota la feina que desenvolupa tant en l'àmbit del personal com en l'àmbit pressupostari i d'una correcta –jo crec– sobredimensió. Jo crec que d'alguna manera a vegades parlem massa de determinats àmbits de la nostra societat quan hi ha problemes o quan hi ha escàndols, i no de manera suficient en forma constructiva per desenvolupar un creixement o una millora del sistema. Llavors, pensem també que és una oportunitat en aquest sentit.

Llavors, alguna de les qüestions que han plantejat, una de les majors preocupacions que també té la Síndica de Greuges és la institucionalització, específicament dels menors de sis anys. L'any passat, més de tres-cents. De fet, s'està plantejant fer una llei en què es prohibeixi d'alguna manera aquesta institucionalització. Preguntar-los si consideren que això podria ser eficaç i efectiu per obligar a l'administració a fer un salt i evitar-ho. I també quines mesures consideren que serien claus perquè es pugui assolir aquest objectiu. Efectivament, això està totalment vinculat amb tenir més famílies per fer l'acolliment. Hem plantejat el creixement que es va donar en el seu moment de l'acolliment en família extensa. Hi hauria la possibilitat del creixement per la via professional o no? Com consideren que es pot garantir una millor actuació en aquest sentit? I de quina manera s'ha de dimensionar el departament? Perquè segurament vostès diuen que sí, que això estaria molt bé, però no calia. Llavors jo crec que sí, que és un moment de poder analitzar aquesta qüestió.

I una altra qüestió, té a veure amb de quina manera es treballava quan estaven vostès al capdavant en la part preventiva, la part d'atenció a les famílies un cop es detectaven que podia haver-hi algunes complicacions i es feia un informe i s'obria un expedient. De quina manera? Quines mesures consideren que s'han de prendre i quins mitjans calen? Perquè a vegades el treball preventiu necessita uns equips que puguin fer tot aquest seguiment i acompanyament que segurament a la llarga... Fins i tot si s'inverteix de manera adequada i directa tant en el suport a les famílies, potser a vegades analitzant de manera econòmica en determinats casos o no només

de manera econòmica en determinats serveis, en persones que estan en situació d'exclusió clara, però també en els equips que fan acompanyament a aquestes persones. Llavors, d'alguna manera, el nostre criteri, el nostre plantejament és que cal dimensionar-ho de manera adequada perquè sigui efectiu i considerem que no s'ha aconseguit dimensionar perquè això tindria un impacte en aquests nens, nenes, infants i adolescents que podrien segurament –i així també ho planteja la síndica– continuar amb les seves famílies, però per un altre costat també produiria una desinstitucionalització i un millor funcionament del sistema. Llavors, volia posar l'èmfasi en aquestes qüestions.

I ja per acabar, també, com han fet altres grups parlamentaris, la pregunta relativa a la supervisió judicial de la declaració de desemparament, que entenem que cada cop més s'està posant damunt de la taula i esperem que també pugui ser una de les conclusions d'aquest d'aquesta comissió.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, diputat. No havent-hi cap representant del Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Defensem la Terra, tampoc d'Aliança Catalana del Grup Mixt, passem al darrer torn, que és el del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar. Té la paraula la diputada senyora Mónica Ríos García. Quan vostè vulgui.

Mónica Ríos García

Moltíssimes gràcies, president. Bé, com no, moltíssimes gràcies, honorable senyora Neus Munté i senyora Maria Mercè Santmartí, per les explicacions, per tot aquest detall de moltes accions que van portar a terme en l'àmbit de la infància. Jo també em voldria sumar a aquest reconeixement dels professionals, així com les entitats del tercer sector que treballen amb la infància en general. Crec que també comparteixo que majoritàriament, la seva gran majoria, fan una bona feina. I volia també comentar-ho avui. I també, vull dir, jo estic convençuda que amb els contextos que van viure els diferents governs –sempre amb més o menys encert; sabem que qui gestiona també es pot equivocar, evidentment–, entenc que tots van treballar amb la voluntat de millorar el sistema de protecció i, sobretot, pensant en l'interès

superior del menor. Com deia la senyora Sanmartí, més enllà de partidismes. Crec que van assolir aquest també aquest Pacte per la infància, precisament perquè tots els grups parlamentaris s'hi van sumar amb aquesta mirada, com deia, no partidista, que malauradament a dia d'avui no tenim. I és la realitat. Jo sempre dic que hi ha temes cabdals, i en aquest cas la infància n'és un, en els quals tots hauríem d'anar a l'una i pensar en, precisament, fer propostes i millores per assolir aquest sistema de protecció, que sigui un sistema més reforçat i que veritablement evitem qüestions que s'han parlat, per exemple, d'abusos, sobretot també la desinstitucionalització i totes aquestes qüestions que han sorgit al llarg del matí.

Bé, també tenia una qüestió. Perquè ha sorgit amb el que s'ha parlat pel tema dels pagaments indeguts, que és una de les problemàtiques que ha sorgit més en tot l'informe, etcètera. Bé, és veritat que ara estem en una reforma, un canvi de la Renda garantida de ciutadania en què es vol incorporar la prestació de joves extutelats a aquesta renda. Perquè també és veritat que en aquesta modificació de la llei es preveuen mecanismes de control trimestrals. Vull dir, hi ha un plantejament important respecte al control. I l'honorable senyor Cleries ho ha comentat també en l'anterior compareixença. És veritat que aquestes rendes són rendes vives, en què la situació de la persona canvia i modifica després el càlcul de la quantia, etcètera. És difícil que no hi pugui haver en un moment donat algun pagament indegut. Vull dir, no els eliminarem tots, però sí que es plantegen uns mecanismes que crec que són prou interessants perquè no ens torni a passar una mica aquest volum de pagaments indeguts que hem tingut.

També s'ha comentat la llei de drets i oportunitats de la infància, que vostès han explicat algunes accions que han desplegat d'aquesta llei en el temps que van estar a la conselleria. També és cert, perquè s'ha comentat també FEDAIA, que una compareixença que va fer FEDAIA fa relativament poc va comentar que des que es va aprovar aquesta llei el 2010, fins ara només s'havia desplegat un quinze o vinc per cent. Perquè és veritat que sí, que vostès han detallat alguna de les accions que emmarca aquesta llei, però vull dir, un quinze o vint per cent estaran d'acord amb mi que des del 2010 fins ara és un percentatge molt petit.

També una pregunta que, com que jo soc el grup parlamentari que dona suport al govern, sempre la faig. Saben que des del departament es va explicar una refundació d'aquesta direcció general amb un canvi estructural i important en què – breument – es plantejava una oficina precisament de control i gestió per evitar riscos i opacitat, amb un codi ètic, un canal de denúncies, un servei també de protecció a alertadors. També la gestió de les prestacions s'ha derivat a la direcció de prestacions i la gestió de places a la direcció de provisió de serveis. També s'han plantejat reforç d'equips de l'EAIA, així com l'equiparació salarial, que no és ben bé diguem-ne, que formi part només d'aquesta refundació, però sabem que és un factor important per millorar l'atenció, no només a la infància, en general, però vull dir que és un factor determinant també per millorar els serveis públics que donem a la ciutadania i, en aquest cas, a la infància. Si en poden fer una valoració, de com veuen tot allò que es planteja en aquesta refundació i si veuen que potser hi ha alguna mancança. En fi, una mica si ens poden donar la seva opinió. I reitero l'agraïment per la compareixença d'avui.

Moltíssimes gràcies.

El president

Moltes gràcies, diputada. De nou, per respondre allò que consideri oportú, té la paraula l'honorable senyora Neus Munté i Fernàndez. Quan vostè vulgui.

Neus Munté i Fernàndez

Perfecte, moltes gràcies, president. De nou, gràcies als portaveus dels grups parlamentaris, perquè crec que estem abordant les qüestions des d'una sensibilitat i un to que segur que ajuda a avançar. Espero poder donar resposta. S'han preguntat moltes coses o s'han posat sobre la taula molts temes. Ara ho comentàvem amb la senyora Sant Martí, a veure si entre les dues podem anar donant resposta.

En tot cas, la senyora Domingo, la diputada Domingo, destacava la qüestió relativa a la prevenció. Efectivament, que nosaltres vam intentar donar molta importància a aquesta qüestió i això explicaria algunes de les mesures o dels programes, més ben dit, que vam dur a terme i que abans exposava la senyora Sanmartí. Reiterar que, efectivament, no ens vam trobar en la situació de necessitar utilitzar la contractació d'emergència. Tampoc expedients de reconeixement extrajudicial de crèdit. Com he

dit abans, el context econòmic i pressupostari era precari –diguem-ho amb totes les lletres–, i amb això dono resposta també a altres intervencions d'altres diputats, però, com he dit al principi, malgrat tot això que era així, vam intentar preservar al màxim la despesa social i en l'àmbit de la infància, concretament, que els pressupostos no patissin cap davallada, cap retallada. I això explica que poguéssim dur a terme programes nous i que poguéssim fins i tot créixer en nombre de places. Jo he dit «tímida» perquè ens hagués agradat créixer més. Si vam poder obrir dos mil places més de centres oberts estivals, segurament haguéssim volgut que fossin més de dos mil. Però, en tot cas, vam poder incrementar aquesta dotació de places que, a la seva vegada, representava també un increment de les possibilitats de detecció de situacions de risc, precisament pel fet de tenir més ulls i més mans posades sobre el dia a dia dels infants i de les seves famílies.

Nosaltres creiem que els mecanismes de control, en aquell moment existents, tant pel que fa a les prestacions –que s'hi han interessat tots–, sí que eren suficients i no recordo –hi hem donat voltes– que ens trobéssim en situacions similars a les que actualment han estat detectades i estan sent objecte d'investigació. Les mesures que vam adoptar, i a les quals la senyora Mercè Martí es referia abans, a partir de l'acord amb FEDAIA i altres entitats, precisament buscaven aquesta eficiència perquè enteníem que no tenia sentit tenir alguns

Fitxer 09CIADGAIA13

centres en situació pràcticament de sobreocupació, d'altres amb places lliures. El fet de tenir les mans més lligades per una qüestió de restriccions pressupostàries, t'obliga efectivament a buscar aquestes mesures d'eficiència. Segur que s'haurien de fer sempre, però en tot cas és quan més necessàries són.

Una mica desordenat, potser. És clar, la llei de drets i oportunitats no la vam poder desplegar ni tan ràpid ni tant com volíem. Jo quan parlava que no teníem el sistema tensionat però teníem marges de millora, un exemple seria aquest, un marge de millora seria haver pogut desplegar més i millor la llei de drets i oportunitats de la infància i l'adolescència i la senyora Santmartí s'ha referit a alguns aspectes en concret.

I una altra qüestió que en aquell moment ens preocupava: la cartera de serveis estava obsoleta. En aquell moment ja era evident que es necessitaven nous perfils professionals com els educadors socials, sense anar més lluny, però també el context de crisi impedia que obríssim, entre cometes, la cartera, però érem conscients que calia i aquest era un marge de millora que existia. Sí que vam poder, en canvi, millorar el model de finançament dels EAIA, millorar aquestes prestacions econòmiques. I pel que fa a les prestacions, hi insisteixo, no vam detectar pagaments indeguts, no vam trobar situacions similars a les quals ara estàvem parlant, però sí que teníem molt clar que teníem un mapa de prestacions molt heterogeni, molt poc compactat i, de fet, no ve a tomb perquè no estava relacionat amb la infància, però ho explico perquè sí que ve a tomb parlant de prestacions, vam presentar el que anomenàvem el mapa de prestacions perquè vam detectar una disparitat molt gran de prestacions tant de caràcter econòmic com de serveis. Concretament, seixanta-cinc prestacions econòmiques, noranta de serveis, totes relacionades amb l'àmbit de la protecció social, òbviament, i creiem que calia una tasca de compactació, d'evitar fins i tot contradiccions entre unes i altres. I em consta que és una feina que poc o molt s'ha intentat anar seguint després, i hi he pensat quan la diputada del grup socialista esmentava els canvis relatius a la Renda garantida de ciutadania amb aquesta incorporació de la prestació pels joves extutelats.

És clar, el senyor Elena parlava de com a cada etapa o cada moment presenta unes característiques determinades i diferents de les anteriors. Jo crec que quan nosaltres parlem que el sistema no estava tensionat, ho diem sincerament. I després hi ha hagut una tensió del sistema generada per molts factors que en el nostre moment no hi eren, però que després sí que hi van ser. És a dir, una covid ve i arriba independentment del que estigui passant en aquell país, qui governi, del sistema de protecció que tingui, o una arribada molt més massiva de menors sense referents familiars. El que sí que és important en cada moment també té molt a veure la legislació que s'aplica en aquell moment. Jo he parlat de la llei de contractes del sector públic, la llei de contractes de l'Estat, vull dir, després hi ha hagut canvis. Posteriorment hi ha hagut canvis que han donat peu que es produïssin o que s'introduïssin altres maneres o altres mesures de contractació. Ha planejat o s'ha comentat en algun moment externalització sí, externalització no. Nosaltres no teníem

moltes coses externalitzades, però crec que és important destacar que l'externalització pot tenir tot el sentit per guanyar agilitat, una agilitat que no té l'administració sempre, malauradament. Ara bé, això no vol dir que l'administració, que és la titular d'aquells serveis i és la responsable d'aquells serveis, ha d'exercir un control exhaustiu i no pot fallar en aquest control, malgrat hi hagi unes entitats que presumim que són expertes i que fan molt bé la seva feina, que la fan, com s'ha dit aquí en la seva immensa majoria de casos, però una externalització no equival que l'administració pugui desentendre's de la gestió d'aquell servei, del tipus que sigui. Tot el contrari, crec que hi ha d'haver un control absolutament exhaustiu, per entendre'ns.

Se'ns preguntava sobre el desemparament. És clar, aquest ha de ser un recurs últim, un recurs provisional. No cal dir, perquè s'ha dit també molt bé, l'objectiu sempre és el retorn a la família, sempre que sigui possible, evidentment, i cautelar. És clar, per començar, si hem de modificar aquest desemparament i ha de deixar de ser estrictament administratiu, com s'ha dit ara, ens cal una modificació estatal de la llei. Com introduir les garanties que pot donar aquesta vessant més professional? Professional no, perquè actualment també hi ha professionals al darrere. Aquesta protecció més des d'un punt de vista judicial. Alerta, s'ha dit, el sistema judicial està força col·lapsat. Tampoc disposem d'uns jutjats que siguin especialitzats cent per cent en aquesta matèria, però segurament fórmules mixtes que reforcessin també aquest rol serien convenients vista l'experiència que tenim fins aquest moment. I en aquest sentit, crec que tot allò que s'ha defensat des de diferents comissions del Col·legi d'Advocats o del Consell de l'Advocacia tenen molt sentit. Tenen molt sentit, però cal aterrar també en la realitat del que és el nostre col·lapsat sistema judicial. I crec que ens faríem un flac favor si no tinguéssim en compte aquesta realitat, perquè generariem també unes expectatives que després segurament es veurien truncades.

I sí, soc bastant favorable que en cap cas els menors de sis anys, i especialment els menors de tres anys, puguin estar en un recurs residencial. Com promovem l'acolliment familiar? Sense cap mena de dubte, calen moltes accions i moltes al mateix temps, per entendre'ns. Segur que la professionalització ara toca estudiar-la d'una manera jo crec amb molta més valentia que s'havia fet fins ara. I aquesta situació de persones que puguin tenir –a partir de tot un seguit de formació, no cal

dir-ho—, que puguin disposar d'una retribució d'una cotització a la Seguretat Social, segurament ara és el moment òptim per tirar una proposta d'aquestes endavant, sent conscients que —ho hem esmentat abans— hi ha situacions que tenen a veure amb l'existència de germans, amb problemes relacionades amb la salut o amb la salut mental, que dificulten encara aquest major creixement de les famílies acollidores. Cal treballar amb elles, cal donar-los moltes més facilitats, també. Moltes més facilitats, no només quant a recursos, que també, sinó d'acompanyament, de formació, de tot tipus.

Jo abans em referia també, quan parlava de la prevenció i quan parlava de la necessitat de dotar les famílies del màxim de suport, és que és exactament això, de les famílies. El nostre país no s'ha caracteritzat excessivament per un suport en forma de garantia d'ingressos a les famílies. S'han fet avenços, evidentment que s'han fet avenços, però han estat molt tímids. Però no gaudim encara d'una garantia d'ingressos per tal que les famílies puguin disposar dels recursos mínims necessaris. I això en moments de crisi, i ara hi tornem a ser, o no hi hem deixat d'estar mai, però torna a haver-hi una crisi, és obvi, habitacional, molt important, en què això també es fa notar d'una manera important.

No em voldria deixar... Sí, parlava dels abusos, la senyora Roldán. No li puc respondre sobre el cas Trinity, perquè malauradament és posterior. Tots els que hem passat pel departament jo crec que en algun moment o altre ens hem trobat amb un cas que vingués d'abans, de molt abans o de molt, molt, molt abans, i hem hagut de —només faltaria— posar i de donar la cara i d'afrontar-lo, independentment dels anys transcorreguts. Perquè sí, es demostra que hi ha esclatxes en el sistema. Jo recordo quan ens va esclatar aquest cas, que ens vam reunir amb persones. Que afortunadament en aquest país hi ha entitats i persones que en saben molt. Estic pensant en la Fundació Vicki Bernadet, sense anar més lluny, que ens va ajudar molt a entendre què és el que estava succeint i t'expliquen que aquestes persones van allà on hi ha infants i joves i especialment en situació de vulnerabilitat, i hem d'establir tots els mecanismes de control i de seguiment possibles. Però hem d'assumir que el risc zero no existeix. I això no vol dir que diem: com que el risc zero no existeix... No, no. És que, independentment dels casos, només que n'hi hagi un, no ho podem admetre. Per tant, com deia abans, no hi va haver... Vostè deia si hi va haver

assumpció de responsabilitats polítiques. No, no hi va ser. Nosaltres vam comparèixer en el procés judicial com a acusació particular. Inicialment, el jutge no ens ho va admetre, a posteriori, sí. Hi va haver una constatació de que no hi havia indicis que fossin detectables, d'aquests abusos, encara que pugui semblar mentida, i això no vol dir que no consideréssim que hi havia esclatxes i que hi havia errades en el sistema i, per tant, que s'havien de reforçar tots els mecanismes –insisteixo– d'accés, però també tot el seguiment posterior, i vam incrementar els informes, les visites, tot això és el que ens va ensenyar aquest cas.

Sobre els ajuts als extutelats, potser tu pots donar una mica més d'informació. Pacte per la infància, jo crec que ens hi hem referit també o la directora ho pot fer amb més detall.

En resposta al senyor Garcia. A mi em sembla molt interessant aquesta reflexió sobre la necessitat d'una mirada àmplia al sistema de protecció. Més enllà que ens hem aturat, com no pot ser d'una altra manera, en qüestions molt concretes de les prestacions o dels abusos. Però en tot cas, aquesta mirada àmplia, que lògicament passa per també contemplar la dimensió, en aquest cas de la DGAIA, o actualment amb el nom que se li ha que se li ha posat. I és clar que sí, necessita més recursos. De ben segur que els necessitava en aquell moment i els necessita ara, més recursos humans i més recursos pressupostaris. I de la mateixa manera que parlem de l'infant al centre, doncs també una direcció general d'aquestes característiques ha d'estar en el centre de totes les polítiques que es facin envers la infància, del conjunt de departaments, d'aquesta transversalitat que també emana de la LEDOIA, que emana del Pacte Nacional, i que abans també la senyora Santmartí s'hi referia. Jo crec que pel que fa al Pacte Nacional per la Infància, vam aconseguir el més difícil, o vam iniciar el més difícil, que era tenir aquest ampli consens, però és evident que després això s'ha de desenvolupar. A mi m'hauria agradat que el pacte hagués continuat tenint vigència els següents anys i exercicis. Això era un acord polític, un acord social que havia de tenir i tenia una plasmació amb una estratègia interdepartamental i amb uns compromisos pressupostaris, com abans s'hi referia la directora. Jo crec que sempre hi som a temps, de recuperar-lo, de canviar tot allò que s'hagi de canviar, de reassignar-lo, de reforçar-lo, però crec que és un instrument absolutament imprescindible. En matèria d'infància, els consensos jo crec

que son imprescindibles. I trobaríem molts altres aspectes, segur. El món de l'educació, que també ens aboca a parlar dels infants, en definitiva, i de professionals, perquè no podem obviar uns professionals que estan molt i molt tensionats. En el conjunt de l'àmbit social, aquesta setmana tindrem aturades i vagues, també del sector social a la ciutat de Barcelona, sense anar més lluny. I és que la situació és molt crítica i és molt complexa i, per tant, crec que ens hi hem d'abocar també, en la mesura del possible, a solucionar aquestes qüestions. Ho dic perquè s'ha parlat de l'equiparació... És a dir, segur que aquesta reforma, aquest redimensionament, té sentit si persegueix també aquesta millora de les condicions laborals dels professionals, que en l'àmbit de la infància –en tots, però avui parlem d'infància–, i crec que més que mai, és molt important, encara que només quedi aquí dins, però que tots hem fet un reconeixement de la seva tasca.

Segur que em deixo coses. De fet, me n'he subratllat moltes i ara, en alguns casos, soc incapaç de trobar el fil per contestar. Però en tot cas, no ho sé, Mercè, si vols agafar tu el fil i jo vaig recuperant coses.

El president

Maria Mercè Santmartí té la paraula, quan vostè vulgui.

Maria Mercè Santmartí

Moltes gràcies. No sé si recuperaré el fil, perquè a mi també em passa, però intentaré contestar tot allò que he anat prenent nota.

El tema del desenvolupament de la 14/10, que preguntava la diputada del PSC. Sí, realment, a mi també em va sobtar això, d'alguna compareixença ho vaig captar, que realment en aquell moment... Jo tinc la nota aquí. Vam fer el decret del 200/2013, que era el de participació, el de règim sancionador, l'ordre que aprovava la relació d'indicadors i el decret que regulava les taules territorials, el de recerca d'orígens que he nomenat abans. I vam deixar en curs un decret per regular el procediment i mesures de protecció, el desenvolupament reglamentari de les mesures de suport a l'emancipació, el dels equips tècnics, el de prevenció general, que donava resposta al títol III –cada un té el seu, no els aniré dient–, i el de protecció pública referent als maltractaments. Jo aquests dies m'hi he entretingut amb ajuda de la IA, que m'ha

ajudat, però que realment el 63/2022, que es va fer a l'època de la consellera Cervera, recull

Fitxer 09CIADGAIA14

el desenvolupament reglamentari que es va iniciar en aquesta època. Jo entenc que tot això s'ha anat treballant i millorant, evidentment, perquè en aquella època era el que era també tot, però crec que això ho recull. Per tant, jo també em vaig quedar sobtada i vaig dir: no entenc que amb tants d'anys, si en aquella època ja hi havia aquest desenvolupament i s'ha continuat i ha acabat el 2022 amb aquest decret – que no he tingut temps de llegir-lo ni res, però que realment sembla que tot això es va recollint allà dintre–, no ho sé.

El tema que heu anat preguntant... Espera, un segon. Començaré, perquè això m'ha vingut ara al final, que ha preguntat la diputada de Junts quan diem allò de les places. L'exconsellera parlava dels infants atesos, aquests set mil. Realment les places en aquella època eren d'entre 2.700 i 2.900, com bé deies. He anat mirant de memòries que hi havia aquí i estàvem sempre en això, any rere any. No es va créixer, es va implementar tota aquesta millora de mòduls perquè realment ho vam fer com una revisió i dèiem: en un centre d'acollida, en un centre CRAE, tant si una plaça està buida com plena, la cuinera ha de venir igual. La neteja s'ha de fer igual. Potser no s'han de fer tots els llits i potser no cal que entri tan menjar. Llavors, es va fer com tota una mesura del que era el mòdul cos per cos, però afinant molt –tenia un subdirector en aquell moment...–, ho vam afinar moltíssim i a partir d'això vam arribar a un acord de dir: bé, la primera plaça buida, quin impacte té? Quan porta deu dies buida, quin impacte té? Quan està al final de tot un mes ja que l'has tingut buida, ja no té aquest impacte. Pot tenir un impacte d'un trenta en determinades coses, com deia abans, amb l'alimentació i d'altres, però en d'altres no té impacte per a res. La contractació de l'empresa de neteja la tens igual. I llavors amb això vam fer aquesta optimització una mica de cirurgia petita de tot el que era el mòdul, i sobretot que era un mòdul també en un centre d'acollida, que un centre d'acollida, com que és el primer lloc d'impacte, sempre té més sobreocupació, perquè és el primer receptor fins que es fa la primera valoració de l'infant o adolescent, i el que era una plaça

sobreocupada en un CRAE. I deies: bé, això, tret que tingui una connotació territorial, que també a vegades necessites que sigui territorial per estar a prop de la família, perquè l'has de treballar, o territorial perquè has d'estar lluny de la família, perquè en aquest cas no pots treballar amb la família i per treballar amb l'infant l'has de mantenir lluny. Per tant, no és una cosa cartesiana i senzilla, però que sí que es va fer aquesta primera avaluació, aquest acord que després vaig veure també en l'informe de la Sindicatura que en temps millors tot aquest ajust que vam fer es va millorar. Per tant, s'ha mantingut l'ajust i inclús s'ha millorat d'aquella època, però s'han mantingut aquests paràmetres de visualitzar el que és una plaça sobreocupada o una plaça buida i amb terminis. No és el mateix tenir sis mesos una plaça buida perquè en aquell centre l'equip especialitzat no està massa d'acord amb l'equip de tractament.

Que també després hi juguen molts paràmetres. O sigui, aquí, a part de l'infant i la seva família, que és el pacient, diguem-ne així, al darrere també hi ha equips de professionals que, com bé ha dit el diputat d'Esquerra, per més que s'intenti homogeneïtzar, és una mica com els jutges. Cadascú també té el seu pensament, cadascú també té els seus criteris i, evidentment, se'ls deixa en aquest sentit que cadascú prengui les seves decisions. Perquè un dels temes que jo tenia també com a important en les recomanacions era el d'empoderar els EAIA. Jo penso que els EAIA amb els EFI, que no sé si encara existeixen, aquells equips funcionals que teníem en la direcció general, que havien de ser en un inici per fer un control jurídic de l'informe de desemparament, acaben també controlant el tema tècnic i llavors els desprotegim, els desautoritzem. Doncs bé, jo crec que s'ha de fer una gran feina en la formació especialitzada dels EAIA i d'alguna manera que els equips funcionals que hi han a la direcció general facin aquest control jurídic, evidentment, però amb la decisió tècnica i acurada de la persona que ha estat treballant amb la família no cal, no cal que s'hi entri. En aquella època també teníem com una comissió que es feia amb els caps de serveis territorials, que era de casos complicats –no recordo com es deia, casos difícils–, i sempre tens l'emparament de la direcció general, del subdirector del cap de servei. Però que aquells equips que són locals i que, per tant, coneixen dia a dia aquell municipi, saben com funciona el centre obert, saben com funciona el menjador col·lectiu... Ells tenen una coneixença que, per més que des

de més amunt intentis assessorar-los i acompanyar-los, jo crec que se'ls ha d'empoderar, se'ls ha de donar molta més força.

S'ha preguntat també el tema de l'evolució i els Barnahus. Jo crec que està funcionant molt bé. Molt bé. Vull dir, vaig seguir el començament del primer, el de Tarragona, que va començar, i realment van augmentar moltíssim les deteccions i l'abordatge va millorar molt, que és el que estàvem dient quan diem allò de les taules i la interdepartamentalitat. La infància sí que és de la Direcció General d'Infància, però la infància és de tots. Vull dir, estic dient una cosa molt òbvia, però que a vegades s'oblida. Quan hi ha una gran arribada d'infants, esperem que aquí hi intervenim tots. I per això també el tema de les taules nacionals, la Taula Nacional i les taules territorials i les locals és molt important, perquè que es trobin interdepartamentalment els directors territorials d'aquella època amb els seus equips i que d'alguna manera abordin una problemàtica, doncs, al Pallars Sobirà o a les Terres de l'Ebre, o a l'Hospitalet de Llobregat, és clar, és que només ho coneixen ells i, per tant, jo crec que és bàsica aquesta interdepartamentalitat i aquesta territorialització de la gestió en aquest sentit.

Pel que fa al tema dels acolliments, que sí que el diputat d'Esquerra també m'ha dit, jo vaig estar sis mesos més cap aquí –només van ser sis mesos– directora de l'ICAA. Doncs, evidentment vam pensar moltíssimes coses i amb sis mesos dissenyes molt, però no vam poder implementar res, perquè ja vam ser a l'època aquella que vam sortir del govern, nosaltres. Però que sí que d'alguna manera, i lligant-ho també amb Castellidans, la DGAIA sempre ha estat marcada pel cas Alba, no sé si ho recorden, un que va marcar molt el funcionament posterior de la DGAIA. Doncs, a l'ICAA Castellidans el va marcar molt, molt. I llavors el que és l'equip de l'ICAA i les entitats que treballen per ell, sempre tenen aquella por de la revictimització de l'infant i d'alguna manera són molt cautes a l'hora d'establir els acolliments.

Perquè és com sempre, vull dir, jo diria: si volem més acolliments en família aliena, hem d'augmentar el personal de l'Institut Català d'Acolliment i Adopció. O sigui, només amb molts més professionals i amb un funcionament, que per ara és prou bo però és tan limitat, i augmentant els pressupostos perquè les entitats que s'encarreguen de les famílies acollidores puguin fer aquest seguiment exhaustiu, tots

plegats ens atrevirem a fer més acolliments en família aliena. Jo crec que si no fem aquest gran pas, sempre ens quedarem els mateixos, perquè acabes veient que es dimensiona aquest acolliment amb relació a la capacitat de protegir aquests infants, perquè no és una tasca fàcil. L'estàs traient d'una família perquè hi ha unes incapacitats i l'estàs posant a una altra, una altra que tu li has fet un seguiment, que l'has valorat exhaustivament, però el risc zero no hi és. I per tant, els professionals han d'estar acompanyats, han d'haver-hi equips com Déu mana i molta formació. Jo crec que tenim un país en què es fa molta recerca a les universitats, que moltes vegades no l'aprofitem prou, i també hi ha molta recerca comparada en l'àmbit europeu. O sigui, no cal que fem les mateixes errades que ja ha fet França o que ja ha fet Anglaterra. Parlant també amb l'enllaç que en la nostra època, de les coses que recordo que havíem començat i que tampoc sé quina continuïtat ha tingut, és el tema de les famílies professionals, que d'alguna manera la infància i l'adolescència cada vegada és més complicada. És més difícil que caigui en una família aliena amb tota la seva bona voluntat del món, però que aquell infant o adolescent, que s'ha hagut de desemparar per una situació, és un infant molt fràgil i que d'alguna manera l'administració no el podem revictimitzar. I per tant –i en aquella època jo tenia preparades xerrades als col·legis professionals–, cercar famílies professionals entre persones que saben com abordar aquest acolliment, doncs jo crec que és essencial. I per altra banda, ho ha esmentat la consellera, o sigui, el tema que econòmicament ha de ser una feina, i a part que econòmicament els puguem ajudar, ha d'entrar al règim de cotització. I això crec que ja s'estava aconseguint fa tres o quatre anys. Jo crec que estava prevista a la modificació de la llei de l'Estat el fet que aquestes famílies poguessin cotitzar i poguessin deixar de treballar per fer aquesta gran feina tan important i que fa tanta falta.

El tema també judicial, també l'ha comentat la consellera. Nosaltres creiem que sí que hi pot haver aquest abordatge en algun moment? Suposo que en aquells casos més flagrants en què hi ha una vulneració de drets de la família, perquè quan hi ha un desemparament hi ha famílies molt col·laboradores i, en canvi, d'altres que es veuen vulnerades els seus drets i, per tant, aquí sí que hi podia haver, sempre que es doti tot el procés judicial, aquest acompanyament.

No sé si em deixo alguna altra cosa de les coses que jo també havia pensat.

(Veus de fons.)

Sí, el moment de les respostes... La transversalitat. Jo també tinc una cosa que dic tenir molt en compte, la Sindicatura de Greuges. A la nostra època, la veritat, la senyora Maria Jesús Larios i en aquell moment era el senyor Ribó, ens van ajudar moltíssim a detectar casos, a detectar problemes amb els professionals i hi havia una col·laboració molt gran entre nosaltres i ells.

El tema de les prestacions i la renda garantida. Bé, ja ho ha parlat la consellera. Jo no ho sabia massa. Jo crec que sí que està molt bé unificar-ho en l'àmbit de departament, perquè la DGAIA sola...que ja vam acabar necessitant sempre aquesta ajuda. Teníem un servei de gestió econòmica, però que sempre anava molt de la mà. Es passaven tota la vida a teulat, que estaven llavors –bé, estan–, es passaven tota la vida allà, perquè anava molt acompanyat, però que realment aquesta visió més holística d'un secretari general que totes estiguin gestionades per igual, doncs jo crec que està molt bé.

I jo diria que jo ja estic de les coses que havia notat. No sé si hi ha alguna altra cosa. A la seva disposició avui o sempre. El que he dit al començament: mentre puguem anar recordant, perquè ara aquests dies hem hagut de fer com un *refresh*, però bé.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora Santmartí. Si algun grup té alguna repregunta concreta? No. Doncs agrair una vegada més la seva presència i la seva participació, les seves aportacions en aquesta comissió d'investigació. I sense res més, aixecaríem la sessió.

Abans, per això, una qüestió informativa, ja fora d'acta. La sessió que teníem pendent de calendaritzar, que va ser objecte o fruit de la modificació del pla de treball que vàrem dur a terme a la comissió extraordinària celebrada durant el darrer ple, la celebrarem el divendres dia 8 de maig a la tarda. És un horari una mica forçat, però l'embotiment –permetin-me el col·loquialisme– de l'agenda de la graella dels diputats

i diputades i del mateix Parlament fa impossible trobar un altre espai i un altre forat i, per tant, la celebrarem en aquest dia i a aquesta hora.

(Veus de fons.)

Sí, a les tres de la tarda. Us ho farem arribar tot seguit. Un cop comunicat... Quan ho farem, avui mateix?

(Veus de fons.)

Podem començar a dos quarts de tres, si els sembla.

Son experts, eh? A dos quarts de tres, sí.

(Veus de fons.)

Són quatre o cinc experts. Tan aviat com sigui possible, si pot ser avui mateix, els farem extensiva l'ordre del dia.

La sessió s'aixeca a...

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT